

A

TISZÁNINNENI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET

1894. SZEPTEMBER 16—17-ÉN

NAGY-KAPOSON TARTOTT ŐSZI

ÉS 1894. OKTÓBER 10-ÉN

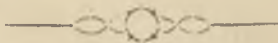
MISKOLCON TARTOTT RENDKIVÜLI KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE

MITROVICS GYULA,

egyházkerületi egyházi főjegyző.

SÁBOSPATAK.

NYOMTATTA STEINFELD JENŐ, AZ EV. REF. FŐISKOLA BETŰIVEL
1894.

A tiszáninneni ev. ref. egyházkerület 1894-dik évi szeptember hó 16—17-ik napjain, Nagy-Kaposon tartott közgyűlésének

J E G Y Z Ő K Ö N Y V E.

A tiszáninneni ev. ref. egyházkerület 1894. évi szeptember hó 16—17. napjain, Nagy-Kaposon tartotta meg lelkész-avatással egybekötött őszi közgyűlését *Kun Bertalan* püspök és *br. Vay Béla*, főgondnok elnöksége alatt.

Jelen voltak, mint képviselők:

Az abauji egyházmegyéből: *Antalfy László* esperes; *Idrányi Ferenc*, *Füzy János* egyházi, *Comáromy István* világi tanácsbírák; *Oláh Péter* főjegyző.

Az alsoborsodi egyházmegyéből: *Tóth Dániel* esperes; *Maklár* *Károly*, *Nagy Ignác*, *Szalóczy Bertalan* egyházi, *Lengyel Sámuel*, *Bárczay Miklós*, *Szathmáry Király Pál* világi tanácsbírák; *Sólyom Gyula* főjegyző.

Az alsózempleni egyházmegyéből: *Kopré Ferenc* esperes; *Meczner Béla* egyházmegyei gondnok; *Keresztúry József* egyházi, *Pilissy Ferdinánd* világi tanácsbíró; *Kónya András* fő-, *Czinke István* aljegyző.

A felsőborsodi egyházmegyéből: *Vadászy Pál* esperes; *Ragályi Béla* egyházmegyei gondnok; *Bartha Mihály*, *Csizmadia Jenő* egyházi, *Szekrényessy Árpád* világi tanácsbíró; *Bárczay László*, *Botos József* egyházmegyei jegyzők.

A felsőzempleni egyházmegyéből: *Kálniczky János* esperes; *Bernáth Elemér* egyházmegyei gondnok; *Tóth Ferenc*, *Sárkány Imre* egyházi. *Dókus Ernő* világi tanácsbíró; *Gyarmathy Soma* főjegyző.

A gömöri egyházmegyéből: *Nagy Pál* esperes; *Szkúrossy Gusztáv*, *Ruszkay Gyula* egyházi tanácsbírák; *Vattay László* aljegyző.

A tornai egyházmegyéből: *Gyarmathy József* esperes; *Vécsey József* egyházmegyei gondnok; *Kapossy György* egyházi tanácsbíró; *Arday Dániel* főjegyző.

Az ungi egyházmegyéből: *Szabó Endre* esperes; *Kovách Károly* egyházmegyei gondnok; *Szabó József, id. Virágh József* egyházi, *Horváth Dezső, Bernáth Zoltán, Köröskényi Elek* világi tanácsbírák; *Homoky Antal* főjegyző.

Mint egyházkerületi tanácsbírák: *Fejes István, Zombory Gedő, Radácsi György, Lévay József, Meczner József.*

A sárospataki főiskola részéről: *Dókus Gyula* világi algondnok; *dr. Finkey József* akadémiai és *Szinyei Endre* gimnáziumi igazgató.

Mint jegyzők: *Mitrovics Gyula* egyházi fő-, *Dr. Kovács Gábor* világi főjegyző, *Czinke István* helyettes jegyző.

Jelen közgyűlésünk tulajdonképeni tanácskozásait két ünnepélyes cselekmény, nevezetesen a két év lefolyása alatt rendes lelkészi állást nyert ifjú lelkészek felavatása és az időközben megválasztott főgondnokunknak, báró Vay Béla úr ő nagyméltóságának főgondnoki hivatalába való beiktatása előzte meg.

Szeptember hó 16-án, délelőtt, a szokásos időben megcsendülvén a kaposi ev. ref. egyház templomának istenházába hivatkozó hangjai, egyházkerületünk megjelent képviselői és az egybegyűlt igen nagyszámú ünnepélyes közönség főpásztorunk vezetése mellett vonult be a templomba. A hol is a szokásos alkalmi gyülekezeti éneklés és a sárospataki főiskolai énekkarnak is szereplése után, a felavatandó ifjú lelkészek közül *Pataky Pál* ung-tarnóci lelkész tartott II. Péter 1 : 5. verse alapján alkalmi beszédet, egészen mélyreható gondolatokban azt fejtegetvén, hogy protestáns egyházunk a mai mozgalmas és küzdelmes időben is csak úgy biztosíthatja jövőjét, ha tündökölni és mindeneket át fog hatni élő hitével, tiszta erkölcsi példaadásával és az igaz, józan műveltség és előrehaladás iránti fogékonyságával. Ezen méltó elismerést érdemlő beszéd után főtisztelendő *Kun Bertalan* püspök úr lépett a szószékre s tartotta meg a felavatandó lelkészekhez intézett, de az egybegyűlt nagy közönség előtt is nagy tanulságú, a mai viszonyokat ismertető és atyai szívéből származó, bölcs tanácsú főpásztori beszédét, majd ennek végeztével kérdést intézvén leendő pályájuk iránti erős elhatározásuk és hű kötelességük teljesítése felől és szokásos életrajzaik is felolvastatván, mindnyájan letették esküjüket. Időközben főpásztorunk és espereseink *Vadászy Pál* felsőborsodi, *Antalfy László* abauji és *Tóth Dániel* alsóborsodi megválasztott espereseket avatták fel; az ifjú lelkészek már ezen esperesek részvételével is szenteltettek fel főtisztelendő püspök úr által.

Az ünnepélyes szertartást ugyancsak püspök úr lelkesítő beszéde, megáldó imája s gyülekezeti éneklés zárta be.

A felavatott ifjú lelkészek névszerint a következők: Barna Gyula sajó-ivánkai, Bársony György heő-szalontai, Sárkány József cécei, Kádár János csécsi, Süthő Kálmán nádasi, Kozma József nagy-szelmenci, Kovács István ágteleki, Pataky Pál ung-tarnóci, Pál Ferenc hubói, Molnár József naprágyi, Réthy Andor kálosai, Kiss Tamás málcai, Székely Imre kis-dobszai lelkész.

* * *

Ez ünnepélyes szertartás után benmaradván isten házában a jelenlevő nagy közönség is, egyházkerületünk megkezdette

ez alkalomra kitűzött közgyűlését *Kun Bertalan* püspök és *Bernáth Elemér* egyházmegyei gondnok, mint helyettesített világi elnök elnöksége alatt. S itt örömmel jelentette püspökünk, hogy a megüresedett főgondnoki állásra, mint erről a felbontott szavazatok tanuskodnak, 323 szavazattal nagyméltóságú Báro *Vay Béla* úr ő Excellentiája választatott meg; egyszersmind felkérte Kovách Károly, Meczner Béla gondnokokat, Dókus Gyula főiskolai algondnokot, Kopré Ferenc és Nagy Pál espereseket a megválasztott főgondnoknak ünnepélyes meghívására. A ki is közöttünk a küldöttség kíséretében megjelenván, lelkes és hosszantartó éljenzéssel fogadtatott s püspökünk mélyen áthattott szavakkal közölvén ő Excellentiájával megválasztatását s kérvén az iránta nyilvánuló szeretet és ragaszkodás szíves elfogadását, új főgondnokunk letette hivatalos esküjét.

Ez megtörténvén, *Mitrovics Gyula* egyházkerületi egyházi főjegyző az egyházkerület nevében a következő beszéddel üdvözölte az ünnepelt férfit:

Nagyméltóságú főgondnok úr!
Kegyelmes urunk!

A nagy emberek örök életét, kiváló szellemüknek teremtő hatalmát és erejét semmi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy haláluk, tőlünk való elköltözésük után is, újra összeölelkeznek velünk, a kiket hosszú időn át boldogítottak s az isteni gondviselésnek irántunk tanusított szeretetéből, újonnan kiválasztott egyének elhívásában jelennek meg közöttünk, hogy így a sírhalmukra hullott könnyeinkből is drága gyöngyök teremjenek boldogításunkra.

Beszélő, szívünk mélyéig ható példa erre tiszáninneri egyházkerületünk s kormányzó testülete, valamint egybegyűlt közönsége ünneplésének ez a pillanata.

Mikor alig pár hónappal ez előtt voltunk így együtt, méltán öltöttünk sötét és mélységes gyászt, mi első sorban és méltán magyar protestáns egyházunknak velünk együtt érző hitsorsosai között, a bennünket ért nagy csapás miatt és lelkünk keservével zokogta közöttünk kicsiny és nagy: „Elesett a mi fejünknek ékes koronája. Uram! ki tart meg bennünket magunkra maradottságunkban!? . . .“

Kegyelmes Uram! az igazán érző és gyászoló ember-szív nem hasonlít a felettünk elterülő ég boltozatához, a honnan gyakran egy pár óra időváltozása vagy a támadt viharok elsöp-

rik annak borúlatát; a tenger mélysége az inkább, a melynek isten parancsára elsimúlnak ugyan hullámai, de mélyébe zárja drága halottait s így biztosítja maga számára azoknak drága emlékeit.

Mi, kegyelmes uram! most is ez emlékek hatása alatt állunk; de gyászunk, a mely Nagyméltóságodnak is gyásza, a felettünk Isten teremtő kezétől támasztott szívárvány, a melyet Excellenciádban, mint új Főgondnokunkban, örömmel, édes reménységgel és hódoló tisztelettel üdvözöl e pillanatban tisztán-inneni egyházkerületünk.

Örömmel és hódoló tisztelettel, kegyelmes urunk, a melyre tisztán-inneni egyházkerületünk történetének tanulságai tanítottak meg minket. Mert mi hiszünk a nagy szellemek, a nagy történeti családok küldetésében és hivatásában, épen úgy, a mint hinnünk kell szívünk nemesebb kincseinek értékében, vagy a mint a történésznek hinnie kell a történeti nagy tradíciók hatalmában.

Tisztán-inneni egyházkerületünk 1733-ban alakulván egyházkerületté, ma 161 éves életéből 125 évet töltött el a nagy Vaycsaládból származott főgondnokok vezetése alatt. És eme vezérletnek mindenütt meglátszanak mélyreható, az idők által soha be nem takarható nyomai egyházkerületünk több, mint százados életében; meg egyházkerületünknek eseményekben, sokszor megpróbáló válságokban és küzdelmekben gazdag történetében; meg mindenesetre abban a tényben, hogy, bár egyházkerületünk számban, anyagi erőiben legkisebb a testvér egyházkerületek között, ennek dacára is a legtöbbször, a legnehezebb viszonyok között is közelismerést kivívott lelkesedéssel teljesítette egyháztársadalmi küldetését, sőt nem egyszer vezérszereplésre is hivatott el a gondviseléstől a tiszta protestáns eszmék és törekvések diadalának céljából.

Ezért van az, hogy mi érezzük, hálásan érezzük, hogy Nagyméltóságod, a ki átveszi a Vayak szellemi örökét mi közöttünk, egy nagy, általunk szintén hagyományos tisztelettel környezett családnak ígézetével, szellemi erejével és szeretetével jön elénk: mi pedig szívünknek jól eső hódolatot, törhetlen szeretetet, lelkesedést és munkakedvet hozunk Nagyméltóságod elé érte cserébe.

Egyházkerületünk igen nagy emberiségi s közelebbről protestáns egyházi eszémeknek zászlóját hordozta és tartja még ma is kezében. Azok, a kik idősebbek közöttünk s a kik több átviharzott, de dicső emlékezetű napokat és eseményeket láttak

elszállani fejük felett, még édesen fájó sebeket is tudnak felmutatni, melyeket e zászló alatt folytatott küzdelemben kaptak s a melyeket ma is dicsekedésül tartanak.

Alázatos tisztelettel kérjük Nagyméltóságodat, vegye át mint Főgondnokunk e zászlót, a melyhez tisztáninneri egyházkerületünk becsülete, Istennek és az imádott hazának tett szent eskünk iránti hűségünk van kötve, a melyen — felénk is szólva — ez, a történet keze által oda írt jelszó van írva, mint egykor a pogány hadak ellen induló császár jelvényére: „*Ebben a jelben győzesz!*“

Nekünk erős a hitünk, édes a reménységünk, hogy Nagyméltóságod erős karral, rendületlen bátorsággal fogja előttünk hordani e zászlót.

Fogadja azért Nagyméltóságod ilyen érzelemből, ilyen szeretetből származó hódolatunkat azon imádságunkkal, hogy új főgondnokunkat az isteni gondviselés hosszú, hosszú időn át tartsa meg egyházkerületünk kormányzásának élén a mi boldogításunkra és dicsekedésünkre!

*

Egyházkerületünk szívből jövő üdvözetére főgondnok úr ő Excellentiája eképen válaszolt:

Főtiszteletű Superintendencia!

Méltóságos Püspök úr!

Midőn e díszes helyre lett megválasztásom alkalmából szerencsém van felszólalni, első kijelentésem egyszerűen az, hogy a választást jó kálvinistához illő kötelességből is, de hálásan és köszönettel elfogadom, mint azt imént eskümmel is pecsételtem.

Főtiszteletű Superintendencia! fiatal korom óta vettem részt evangélikus református egyházunk kormányzatában, s alólról kezdve, gyakorlatilag sajátítottam el egyházkormányzatunk régibb s utóbbi években hozott törvényeit, szokásait! De, hála Isten, nem egyedül állok e téren, sokan vannak buzgó világi uraink között, kik ugyanezt tették s hogy mégis reám esett a főtiszteletű superintendencia választása, úgy ezen kitüntetés — érzem — nem annyira saját egyéniségemet, mint a kálvinista kormányzattal s kálvinista küzdelmekkel összenőtt Vay-családot s annak legutolsó s legfényesebb képviselőjét, felejthetetlen, szeretett nagybátyámat, báró Vay Miklóst illeti.

Nem gyengíti e körülmény hálámat a főtiszteletű superintendens iránt, de nagyban fokozza kötelességérzetemet és nehezíti állásomat; nehezíti azt, hogy díszes, új hivatalomat kellően betölthessem!

Főtiszteletű superintendens! Mondhatjuk, hogy elmultak azok az idők, midőn fegyverrel kezünkben kellett vallásszabadságunkat megvédelmeznünk, zajos országgyűléseken küzdeni vallásunk keresztyéni jogegyenlőségeért; hiszen most ülünk a liberális eszmék diadalán; vallásszabadság, vallásegyenlőség már természetes, megszokott dolgoknak tekintetnek, mintha azok mindig léteztek volna s fenállásuk, fenmaradásuk immár biztosítva lenne. — A mellett avult, leginkább szokásokon, gyakorlatokon alapútt egyházi törvényeink helyett, legutóbbi törvényes zsinatunk határozatai ő Felsője által is szentesítve, rendes, összevágó egyházi alkotmányt, egyházi törvényeket állapítottak meg, melyeket csak tudni s követni kell s minden dolgaink rendben és jól fognak folyni. Hogyne, hiszen a liberális és magyar kormány minden törvényes cselekedeteinkben, hitsorsosaink s a népnevelés és felvilágosodás javát célzó intézkedéseinkben készséggel támogatni fog.

És mégis nem kevesebb bajokkal és veszélyekkel kell küzdenünk, mint eddig. Jelzem e veszélyeket, mert azokat Isten segélyével, erős akarattal, saját erőnkől megszüntethetjük.

Legtöbb bajaink kútforrása, legnagyobb veszélyeket okozhat a közönyösség, mely leginkább akkor szokott mutatkozni, mikor valakinek jól megy a dolga.

Igy hiába alapítottuk meg egyházi domestica kasszáinkat, mely oly égető szükségeket pótol, ha azt továbbra is fel nem tartjuk, sőt gyarapítjuk, mert minden nap és mindenütt új, meg új hiányokat látunk; ide is, oda is szükséges a segítség s ezt többnyire csak az időkben változott viszonyok hozzák magokkal. Ne vonjuk meg tehát ezentúl sem filléreinket egyházainktól s iskoláinktól, az anyagi helyzet folytonos javulása az, mi azokat nagyban erősíti.

Főtiszteletű Superintendens! Nem elég csak az, hogy jó kálvinistáknak valljuk magunkat, de szükséges, hogy ne legyünk közönyösek vallásunk s annak gyakorlata iránt. Különösen szükséges, hogy a szülők ne legyenek közönyösek gyermekeiknek mely vallásban neveltetése iránt; hiszen a valószínűleg létesítendő új országos törvény az új házas vagy mátkapárookra bizza, hogy egyezzenek meg gyermekeiknek mely vallásbani neveltetése iránt. Ez ellen jó részt fel nem szólalhatunk, mert

a leendő törvények ez intézkedése a liberalizmus és az egyéni szabadság kivánalma; de előre kell, hogy figyelmeztessük hit-sorsainkat, hogy ez esetben ne viseltessenek közönnyel vallásuk iránt s ne engedjék, hogy őket esetleg vagyoni kérdések, túlságos engedékenység, gyengeség impressionálják, hanem erős kőszirt legyen az ő vallási érzületek, melyen minden mellékes más nézet megtörik. Mi nem mondjuk, hogy vallásunk az egyedül üdvözítő vallás; mi nem mondjuk, hogy a ki ezt nem követi, elkárhozik; de tagadjuk e lehető állítását minden más vallásnak és vallásfelekezetnek is és az ellen bátran állást foglalunk a lelkiismeret szabadsága, a józan ész és erkölcsstan nevében s Krisztus tanai szerint.

Főtiszteletű Superintendencia! evangélikus református vallásunk nem fél a világosságtól, nem a vizsgálódástól, haladásától, magyarázattól semmi téren, még tisztán vallási téren sem. Sőt ezt ezelőtt is tettük, teszszük és tegyük is; de vigyáznunk kell mindig, hogy a kimondott szó félre ne magyaráztassék, az elvetni szándékolt tiszta mag, a tiszta igazság jó talajba essék, különben sárkányfogakat vetünk. Vigyáznunk kell, hogy a philosophia, a philosophálás a gyöngé elméjűeket tévútra ne vigye, hogy az egyszer elhibázott logica lépcsőről-lépcsőre ne ragadja őket hamisabbnál-hamisabb következtetésekre, s hogy az, ki csak a kétszer kettőnek hisz, el ne tévelyegjen a végtelen logaritmusok tömkelegébe, hanem eljutva a végtelenségig, álljon meg s csalhatatlan eredményül állítsa oda az Istent. Hiszen az a sok bú, baj, gond, nyomorúság és kín, mi e földön volt, van és lesz, és az, hogy sokszor a jó bűnhődik s a rossz győzedelmeskedik e világon: úgy is sokszor eltántorítja a gyengéket a hittől s istentagadókat, anarkhistákat, nihilistákat csinál belőlük.

Ezen az emberi nyomorúságon, az emberi gyengeségen és tévelygésen segíteni a legszebb hivatása minden vallásnak s talán legkönnyebb, legcélravezetőbb a tiszta, egyszerű és észszerű kálvinista vallásnak. Óh híveink! nyugodjatok meg e világ bajain és gondjain, lelki és testi nyomorúságain és kínain; ha mindent vesztettetek is, megmarad nektek vigaszul és istápul a hit; az a hit, melyhez legvégül a leglángeszűbb tudós is folyamodik, mikor a földi és égi kutatásaiban az örökkévalóságig s a végnélküliséghez eljutott; az a Hit, mely a miénk, mely az enyém is. Óh, ne mulasztuk el, mint vallásunk fő őrei, híveinknek folyton hangoztatni ez egyszerű két szót, mely mindenben, mindenkin és mindenkoron segít, hogy — van Isten!

Főgondnok úr ő Excellentiájának ezen lelkesen fogadott székfoglaló beszéde után még főtisztelendő püspök úr kérte az így hivatalába ünnepélyesen felavatott férfiú munkásságára Istennek gazdag áldását, abbéli buzgó imánknak adván kifejezést, hogy új főgondnokunkat az isteni gondviselés hosszú ideig tartsa meg egyházkerületünknek boldogítására s az egyetemes magyar protestantismus javára és méltó dicsekedésére.

* * *

1. Szeptember hó 17. napján megkezdett tanácskozásunkban az elnökség jelentvén, hogy Comáromy László, Farkas Ábrahám egyházmegyei gondnokok; dr. Lengyel Endre, Mocsáry Lajos, Kérészy Barna egyházkerületi tanácsbírák gátló körülményeik miatt, közgyűlésünkön meg nem jelenhetnek:
Tudomásul vétetik.

2. Ezen napi tanácskozásunk kezdete előtt báró Vay Béla főgondnok úr ő nagyméltósága a tegnapi napon főgondnoki hivatalába történt ünnepélyes beiktatásának emlékét azon nemeskeblű áldozatkészségével örökítette meg közöttünk, hogy 2000 koronát ajánlott fel az egyházkerület papi özvegyi gyámtár és 2000 koronát a sárospataki főiskola tápintézete részére alapítványképen.

Egyházkerületünk hálás köszönetét fejezi ki ő Excellentiájának ez áldozatkészségeért s szép emlék gyanánt fogja megőrizni azt irántunk mindenkor tanusított szeretetének.

3. A sárospataki főiskolai igazgató-tanács folyó évi szeptember hó 7. napján tartott ülésének 3. számú jegyzőkönyvi pontjában jelenti, hogy dr. Rácz Lajos bemutatván tanári oklevelét, egyházkerületünk előbbi határozata értelmében, ennek alapján gimnáziumi rendes tanárul beiktattatott s székfoglaló beszédét is megtartotta.

Az igazgató-tanács jelentése tudomásul vétetvén, dr. Rácz Lajos gimnáziumi rendes tanári állásán egyházkerületünk által is megerősítetik.

4. Ugyanezen igazgató-tanács folyó évi június hó 24—28. napjain tartott ülésének 2. számú jegyzőkönyvi felterjesztésében tudatja, hogy Ellend József gimnáziumi helyettes tanár

bemutatta tanári oklevelét s eddigi működése által is határozott jelét adta hivatottságának, ajánlja azért, hogy a matematikai és fizikai tanszékre, a pályázat mellőzésével, rendes tanárul megválasztassék.

Egyházkerületünk Ellend Józsefet az említett tanszéken, mint rendes tanárt megerősíti s részére a rendes tanári fizetést folyó évi szeptember hó elsejétől folyóvá tenni rendeli.

5. Ugyanazon igazgató-tanács ugyanazon jegyzőkönyvi felterjesztésében ajánlja, hogy Csontos József helyettes gimnáziumi tanár, mint, a ki eddigi működésénél hasonlóképen bebizonyította hivatottságát, még egy évig alkalmaztassék, mint helyettes tanár, köteleztetvén ezen meghosszabbított határidőn belől tanári oklevelének megszerzésére és bemutatására.

Csontos József az igazgató-tanács által megjelölt feltételek mellett, helyettes tanári minőségében meghagyatik, ama feltételek teljesítéséhez kötvén egyházkerületünk rendes tanárrá leendő megválasztását

6. Egyházkerületünk folyó évi tavaszi közgyűlésének 94. számú jegyzőkönyvi határozatával elrendelvén a sárospataki főiskolában a jogakadémiai 8. tanszék betöltését s e célból a pályázat kihirdetését; a főiskolai igazgató-tanács ennek eredményeként jelenti, hogy a nevezett tanszékre két egyén pályáztott, névszerint: dr. Finkey Ferenc, ki jogakadémiánkban, mint helyettes tanár már egy évig működött és dr. Mészáros Károly nyitrai ügyvédjelölt; egyszersmind az akadémiai tanári karral megegyezőleg ajánlja, hogy a nevezett tanszékre dr. Finkey Ferenc választassék meg.

Ez ajánlat folytán egyházkerületünk a 8-ik jogi tanszékre rendes tanárul egyhangúlag dr. Finkey Ferencet választotta meg s részére a rendes tanári fizetést folyó évi szeptember hótól azon utasítás mellett teszi folyóvá, hogy az iskolai törvényeink által is megkívánt egyetemi előadásra való jogosítottságot 3 év alatt szerezze meg s erről szóló oklevelét egyházkerületünknek annak idejében mutassa be.

Ez alkalomból egyébiránt, egyházkerületünk

köszönetét fejezi ki dr. Mészáros Károlynak is a pályázat iránt tanúsított figyelmeért.

7. Ezen tanárválasztásokkal összeköttetésben tett indítvány folytán:

Egyházkerületünk elhatározza, hogy jövőre a főiskolai tanárok hivatalos esküjüket a főiskolai köziskolai szék előtt tegyék le, fentartatván az igazgató-tanács azon joga, hogy az újonnan választott tanárok székfoglalójának s ünnepélyes beiktatásának alkalmáról intézkedjék.

8. Tavaszi egyházkerületi közgyűlésünk 94. számú határozatával utasította a főiskolai gazdasági választmányt, hogy állapítsa meg a tanári lakások bérleti összegét s erre vonatkozólag terjessze be javaslatát jelen közgyűlésünk elé. A gazdasági választmány és igazgató-tanács beadván erre vonatkozó javaslatát:

Annak alapján egyházkerületünk a főiskolai tanári lakok évi bérleti összegét a következőkben állapítja meg: 1. A Vay-kastély évi bére 300 frt, 2. a theologiai tanári laké 400 frt, 3. a filozófiai tanárlak 400 frt, 4. a Szinyei Endre által lakott tanárlaké 320 frt, 5. a Molnár-féle 250 frt, 6. a régi nyomdái 250 frt, 7. az exegetikai tanárlaké addig, míg a nagyobb kényelmi igényeknek megfelelőleg át nem alakíttatik, 240 frt, 8. a Teleky-féle 350 frt, 9. a historiai tanárlaké 300 frt. Mindezen tanári lakok évi bérlete a jövő 1895 január hó 1-től való életbeléptetésével a gazdasági választmány bízatik meg.

9. Olvastatott a főiskolai igazgató-tanácsnak a sárospataki főiskola gimnáziumába a beállott iskolai év alkalmával történt felvételekre vonatkozó következő előterjesztése:

A gimnáziumi igazgató jelentést tesz a gimnáziumi beíratásokról. E szerint felvétetett az I. gimn. osztályba 68, a II. osztályba 55, a III. osztályba 68 s a IV. osztályba 67 növendék. Ezekon kívül fölvételért folyamodik még az I. osztályba 14 ref. és 5 más vallású, összesen 19 s a III. osztályba 4 növendék.

Minthogy a főtiszteletű egyházkerület folyó évi tavaszi közgyűlésének 94. jegyzőkönyvi pontjában az igazgató-tanácsot arra utasította, hogy a jelen iskolai évtől kezdve a gimnáziumba való felvételeknél az országos törvénynek a maximális létszámra vonatkozó rendelkezését szigorúan tartsa meg s az ott megszabott létszámon felül senkit sem vegyen fel; de minthogy viszont a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter úr egy újabb rendeletében megengedi, hogy ott, a hol — mint általában a sárospataki gimnáziumi osztályokban is — a tantermek a közegészség követelményeinek megfelelő terjedelemmel bírnak, a törvényes létszám 8-al felemelhető: igazgató-tanácsunk az I. gimnáziumi osztályba a 68 létszámon felül jelentkezett 19 növendék felvételét megtagadja; a III. osztályba a maximális létszámon felül jelentkezett 4 növendék felvételét ellenben azon oknál fogva engedi meg, mivel egyrészt ez a 4 növendék az előző osztályt is Sárospatakon végezte s így nem lenne méltányos megakadályozni őket, hogy tanulmányukat ott folytassák, a hol megkezdték s mivel másrészt a törvényes létszámot az I. osztályban szigorúan megtartván, a II. és IV. osztályban pedig a törvényes létszámon alul maradván a növendékek száma, ezzel úgy a törvény, mint a miniszter és a főtiszteletű egyházkerület inteniójának jóformán elég van téve. Jelen határozat jóváhagyás végett fölterjesztetik a főtiszteletű egyházkerületi közgyűléshez, illetőleg ennek útján a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszterhez.

Egyházkerületünk e felterjesztésben tett intézkedéseket helyben hagyván, annak a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, kedvező elintézés végett leendő felterjesztésére főtisztelendő püspök urat kéri fel.

10. A főiskolai igazgató-tanács folyó évi szeptember hó 7-én tartott ülésének 7. számú jegyzőkönyvi pontjában tudatja, hogy a Horváth Mária-féle műegyetemi megüresedett stipendiumi helyre két ifjú pályázott: Szinyei Endre és Papp Pál. Ajánlja egyszersmind, hogy a nevezett ösztöndíjra Szinyei Endre vételessék fel.

Egyházkerületünk a Horváth Mária-féle műegyetemi ösztöndíjra, a főiskolai tanári kar és igazgató-tanács együttes ajánlata folytán, Szinyei Endre végzett gimnáziumi ifjat nevezi ki; Papp Pálnak pedig azon kérelmét, hogy ha az ösztön-

díjra felvehető nem volna, valamely tanulmányi segélyben részesíttessék: egyházkerületünk azért nem teljesítheti, mert épen ily irányban való segélyezésre alappal nem rendelkezik.

11. Olvastatott az alsóborsodi egyházmegye folyó évi aug. hó 30-án Miskolcon tartott őszi közgyűlésének 3. szám alatt beadott következő jegyzőkönyvi felterjesztése:

Indítványoztatott, hogy egyházmegyei közgyűlésünk a legközelebb tartandó őszi egyházkerületi közgyűlésre felterjesztést intézzen az iránt, hogy tekintetbe véve egyrészt azt, hogy egyházaink a sárospataki főiskola segélyezése végett tovább nem terhelhetők; tekintetbe véve másrészt a főiskola anyagi helyzetét, mely nem engedi a párhuzamos osztályok felállítását, s mint ez évben is történt, kénytelen a főiskolai előjáróság gyermekeiket a főiskolába taníttatás végett bizalommal vivő szülőket visszautasítani: nem látná-e a főtiszteletű egyházkerület elérkezettnek az időt arra, hogy a jogakadémia részére, mely különben is a többi intézeti ágaknál nagyobb mértékben állami intézkedés alatt áll s az állam számára növel: az államsegélyt igénybe vegye. Egyházmegyei közgyűlésünk ezen indítványt magáévá tevén, azt a főtiszteletű egyházkerületi közgyűléshez tisztelettel felterjeszteni határozta.

Az alsóborsodi egyházmegye ezen mélyreható, főiskolánk életét és jövőjét oly közelről érdeklő és soknemű más kérdésekkel is egybefüggő indítványát egyházkerületünk a sárospataki főiskola tanári karhoz azon utasítással teszi át, hogy azt minden oldalról beható és megfontoló tanulmány tárgyává tevén, arra vonatkozólag az igazgató-tanács útján terjeszsen egy kimerítő munkálatot jövő évi tavaszi közgyűlésünk elé.

12. Az egyetemes konvent folyó évi április hó 24—27-én Budapesten tartott üléseinek 64. számú jegyzőkönyvi pontjában elrendelvén az egyházkerületek részéről a rendes és pót konventi tagok megválasztását az 1895—97. évi ciklusra:

Egyházkerületünk rendes konventi tagokká vilhgi részről: Mocsáry Lajost és Bernáth Elemért, egyházi részről: Fejes Istvánt és Mitrovics Gyulát; póttagokká pedig világi részről: Meczner Bélát

és Dókus Ernőt, egyházi részről: Kérészy Barnát és Radácsi Györgyöt választotta meg.

13. A felekezeti tanárok nyugdíjazására vonatkozó, már elfogadott országos törvények majdani életbeléptetése említettén fel alkalmilag:

Egyházkerületünk elnökségét kérte fel, hogy mihelyt e tárgyban a kormánytól felhívást kap, kellő időben jelentse be a sárospataki főiskola, a miskolci és rimaszombati főgimnázium és főleány-növelde tanári karainak már egyházkerületünknek korábbi beleegyezésével történő belépését az intézetbe.

14. A sárospataki főiskolai akadémiai és gimnáziumi igazgatói, a miskolci és rimaszombati gimnáziumok igazgatói beadván a vezetések alatt álló iskolákból az ez évi beíratásokra és létszámra vonatkozó jelentésüket.

Azok tudomásul vétetnek.

15. Olvastatott az egyházkerületi népiskolai tanügyi bizottság folyó évi szeptember 16-án tartott ülésének ide felterjesztett jegyzőkönyve.

Ennek 3. számú pontjában a tanügyi bizottság előadja, hogy a beadott jelentésekből az tűnik ki, hogy a hol tanítóhiány miatt, az iskola szünetel, onnan az iskoláról semmi adat sem jelentetett, tehát azon helyeken a vallástanítás is szünetel. Épen azért meghagyatni kéri a lelkészeknek, hogy azok ily esetekben, legalább az anyaegyházakban a vallástanítást eszközöljék.

Egyházkerületünk ez alkalomból ismét megújítja azon határozatát, a mely szerint ott, a hol tanítóhiány miatt, az iskolázás szünetel, a lelkész, szigorú felelősség terhe alatt, köteles a vallást kivétel nélkül tanítani.

16. Ugyanazon tanügyi bizottság, ugyanazon jegyzőkönyvének 4. számú pontjában tudatja, hogy a tanítóhiány évről-évre szaporodik, épen e miatt, elkerülhetetlen szükségesnek látja, hogy azon leányegyházakban, melyekben a tanítói fizetés a hívek szegénysége és csekély száma miatt, nem eszközölhető, az állami vagy községi iskola felállítására tegyenek lépéseket,

gondoskodván annak biztosításáról, hogy oda felekezetünkbeli tanítók neveztesse ki, a kik aztán a kántori teendők végzésére is képesek és készek lesznek.

Egyházkerületünk felhívja az egyházak előjáróságait, hogy előforduló szükség esetében mindenkor a tanügyi bizottság itt elfogadott javaslata szerint járjanak el.

17. Ugyanazon tanügyi bizottság ugyanazon ülésének 5. számú jegyzőkönyvi pontjában arról értesít, hogy némely egyházmegyék az iskolákról szóló tudósítást igen hiányosan adják be.

Ennek alkalmából ismét meghagyja egyházkerületünk a körlátogatók és egyházmegyei tanügyi bizottságoknak, hogy pontosan jelentsék be: 1. Hány iskola volt az egyházmegyében, fiu, leány és vegyes; 2. lélekszám; 3. tanköteles; 4. iskola-gyakorló; 5. ismétlőköteles; 6. ismétlőgyakorló; 7. hány 6, 5, 4 osztályú iskola van; 8. hány a kitűnő, dicséretes, kielégítő és gyenge iskola; 9. hány rendes tanító; 10. hány helyettes és hol hiányzik tanító; 11. hány okleveles; 12. a tanítók fizetésének emelkedését vagy csökkenését mi okozza.

18. Ugyanazon tanügyi bizottság ugyanazon ülésének 6. számú jegyzőkönyvi pontjában tett indítványához képest:

Egyházkerületünk felhívja a sárospataki főiskolai irodalmi kört és gazdasági választmányt, hogy intézkedjék aképen, hogy az egy osztály számára készült olvasó-könyvek egy kötetbe kötessenek és ne foglaltassanak együvé több évi tanfolyamra szóló részek.

19. Ugyanazon tanügyi bizottság ugyanazon ülésének 8. számú jegyzőkönyvi pontjában, a beadott jelentések alapján, a népiskolai oktatásunk állását feltüntető számokat közölvén:

Az tudomásúl szolgál.

20. Az alsó-borsodi egyházmegye folyó évi augusztus 30-án Miskolcon tartott közgyűlésének 2. számú jegyzőkönyvi pontjában Tóth Dániel esperessé történt megválasztását jelenti be.

Tóth Dániel esperes, már a tegnapi napon ünnepélyesen felavattatván, megválasztása, szíves

üdvözetünk kifejezése mellett, e helyen is tudomásul vétetik.

21. Jelentés tétetvén az egyházkerületünkben levő missziói körök egy évi életéről.

Abból egyházkerületünk örömmel győződött meg a fokozatos emelkedésről s a midőn ezt a konventhez bejelenteni határozza, egyszersmind felhívja az egri, szentesi és bacskai missziói kör lelkészeit, hogy jelentésüket haladéktalanul küldjék be püspöki hivatalunkhoz.

22. A felekezeti tanárok állami nyugdíjazása ügyével összeköttetésben, egyházkerületünk már előbb azt a határozatot hozván, hogy mihelyest az intézmény életbe lép, a sárospataki főiskolai theologiai tanárok minden tekintetben megfelelő és hasonló mérvű nyugdíjazásáról is azonnal gondoskodni fog:

Most, midőn egyházkerületünk e határozatot ismét megújítja, felhívja a sárospataki főiskolai theologiai tanári kart, hogy az egész ügy előkészítésére és módozataira nézve, az igazgatótanács útján, adjon javaslatot legközelebbi tavaszi közgyűlésünk elé.

23. Elnöklő püspök úr tudatja, hogy ő császári és királyi Felsége által, vallás- és közoktatásügyi miniszterre Báró Eötvös Loránd neveztetett ki. Jelenti egyúttal, hogy az értesítést vevén, azonnal üdvözölte az újonnan kinevezett minisztert.

Egyházkerületünk, a midőn tisztelettel értesül a kinevezésről, szíves örömmel járul az elnökség részéről nevünkben is tett és méltó üdvözléshez.

24. Egyházkerületünk folyó évi április 17—19-én Miskolczon tartott tavaszi közgyűlése jegyzőkönyvének 7. számú határozatával az Antalfy László esperessé választása következtében megüresedett egyházi aljegyzői állásra beadott szavazatok az e célból összeült bizottság által felbontván: azok közül Czinke István 83, Novák Lajos 55, Révész Kálmán 37, Gyarmathy Soma 34, Kónya András 25, Kovács Béla 17, Terhes Pál 11, ezeken kívül még 27-en tízen alól több s kevesebb szavazatot kaptak.

Ugyanezen bizottság által bontattak fel az egyházi törvények 42 § c. pontja értelmében a folyó évi április 17—19-én tartott közgyűlés 11. számú határozatával újonnan szervezett egyházkerületi egy világi és egy egyházi tanácsbíróra jelen közgyűlésünkre beadott szavazatok, a melyek közül a világi tanácsbíróra beadottakból Miklós Ödön 38, Lengyel Sámuel 31, Dókus Gyula 29, Debreczeni Bertalan 25, Bernáth Zoltán 23, Szentimrey Gyula 23, Dókus Ernő 22, Molnár Bertalan 19, Dr. Bartha Béla 18, Csoma István 17 szavazatot kapott, a többi pedig mintegy 40 egyén között oszlott meg. Az egyházi tanácsbíróra beadott szavazatok közül kapott Id-rányi Ferencz 61, Nagy Ignác 50, Révész Kálmán 42, Terhes Pál 33, Tóth Lajos 22, Bálint Dezső 17, Keresztúry József 17, Debreczeni Gábor 16 szavazatot, a többi pedig mintegy 30 egyén között oszlott meg.

Mint hogy az egyházak szavazatai mindhárom esetben annyira megoszlottak, hogy a legtöbb szavazatot nyert egyének közül az eddigi szokás szerint kettőnek új szavazásra való kijelölésében nem nyilatkozhatnék kellőleg az egyházak szabad véleménye; egyházkerületi közgyűlésünk elhatározta, hogy hasonló esetekben ezutánra is irányadólag a 365-től tevő összes szavazatok felét összesen nyert jelöltek ismét újabb szavazás alá bocsátja, azért is az aljegyzőségre Czinke István, Novák Lajos, Révész Kálmán és Gyarmathy Somát; az egyházkerületi világi tanácsbíróságra Miklós Ödön, Lengyel Sámuel, Dókus Gyula, Debreczeni Bertalan, Bernáth Zoltán, Szentimrey Gyula és Dókus Ernő; az egyházkerületi egyházi tanácsbíróságra pedig Id-rányi Ferencz, Nagy Ignác, Révész Kálmán és Terhes Pált jelölte ki, s útasítja az egyházakat, hogy szavazataikat mindhárom egyházkerületi hivatalnokra külön-külön lapon, jövő tavaszi közgyűlésünkre (illető esperesi hivatalaik útján) elnökségünkhöz adják be.

25. A sárospataki főiskolai szupplicatiók ügyében, a 2000 frt évi megváltási összegnek az egyes egyházmegyékre kivetett részletét az alsó- és felsőborsodi, továbbá az abauji egyházmegyék elfogadni vonakodván: a folyó évi április 17—19-én

Miskolczon tartott egyházkerületi közgyűlés 14. számú határozatával újra felhívta a nevezett egyházmegyéket, hogy az eddig náluk főiskolánk iránt tapasztalt áldozatkészség melegével gondoskodjanak a reájok kijelölt évi megváltási összegek előállításáról, illetőleg elfogadásáról.

A nevezett egyházmegyék közül jelen közgyűlésünkre beadott jelentéseik alapján, az alsóborsodi a reá esett 520 forint fizetését azon föltétellel, hogy ezen összegbe a szüreti és tápintézeti jótétemény is beleértessék, továbbá a felsőborsodi a reá eső 230 frtnak évi fizetését azon világos kikötéssel, hogy az a theologiai ötödik tanszék felállítására fordíttassék: elfogadják; az abauji egyházmegye halasztást kér arra, hogy a reá eső 300 frt fizetésének elvállalására az egyházakat önkéntes megajánlással bírassa reá.

Közgyűlésünk őszinte örömmel fogadja az alsó- és felsőborsodi egyházmegyék nyilatkozatait, melyek főiskolánk iránt ismert áldozatkészségüknek újabb bizonyítékai, az abauji egyházmegyének halasztásra vonatkozó kérését azonban nem teljesítheti, és mivel ezen ügyben két egyházmegye elfogadja a reá eső összeg fizetését, egyházkerületi szabályaink értelmében annak fizetésére az abauji egyházmegyét is ezennel kötelezi, és kimondja, hogy a suplicationalis évi váltságdíjak fizetése 1895-től kezdődik, és mint-hogy a befizetendő 2000 frtból a theologiai ötödik tanszék fog felállíttatni, megbízza a sáropataki főiskola theologiai karát, hogy az igazgatótanács útján és hozzájárulásával ezen tanszék miként leendő szervezésére vonatkozó tervezetét és jelentését jövő tavaszi közgyűlésünkre terjessze be.

26. Az ungvári egyház a közte és Laky József ungvári tanító közt támadt szobaperben, az egyházkerület által az 1893, április 25—27-én Miskolczon tartott közgyűlésében hozott és az első bíróság végzését megváltoztató határozatot törvényes időben a konventhez felebbezte ugyan, de a konventi elnökség a fellebbezést, mivel azt nem egyházkerületünk terjesztette fel, visszautasította.

Mivel a felebbezés már a szükséges előírattal felszereltetett, az egyházi törvény 61. §.

e) pontja értelmében ezennel a konvent elé terjesztetik.

27. Ugyanezen okból utasítatván vissza a Herczeg Károly és társai, nagyszeretvai lakosok templomi székperének felebbezése is:

Közgyűlésünk ezen felebbezést jelen alkalommal, midőn az a szükséges előíratokkal szintén felszereltetett, az egyházi törvény 61. §. e) pontja értelmében ezennel a konvent elé terjeszti.

28. Folyó évi április 17—19-én Miskolczon tartott tavaszi közgyűlésünk 79. számú határozatával utasította a gömői egyházmegyét, hogy a lekenyei ref. előkönyörgői állás rendszerezésének, a fizetés rendezésének és a ref. és ágostai egyház közt fenforgó anyagi dolgok tisztázásának és lebonyolításának ügyét tegye munkálkodása tárgyává és erre vonatkozó jelentését, nem különben a közös együttélés nehézségeit feltüntető egyházmegyei jegyzőkönyvet közgyűlésünkre terjeszse be. Nevezett egyházmegye ezen ügyben a következő előterjesztést teszi.

A gömői egyházmegye már az 1893. április 11-én Rimaszécsen tartott közgyűlésében kimondotta azt, hogy a lekenyei — eddig közösen fentartott tanítói állomást — az ágostai evangélikus hívek túlkövetelése miatt, jövőre kizárólag maga az ágostai hívek hozzájárulása nélkül fogja fenntartani s e határozatát foganatosította is, midőn Csontos Endre, volt dubicsányi tanítót oda rendes tanítóul berendelte s fizetése javítására addig is, míg más ut mód mutatkoznék, a Nagy Gedeon alapból évenként 100 frtot rendelt. E határozatot egyházmegyénk 1894. április 10-én Simoniban tartott közgyűlésében azzal toldotta meg, hogy az esperest megbízta, hogy miután a lekenyei ev. ref. tanítói fizetés a törvényes minimumot el nem éri, annak javára az állam által kilátásba helyezett segély elnyerése iránt a szükséges lépéseket tegye meg. A mennyiben pedig az összes lekenyei tanítói birtok az ev. ref. egyház kizárólagos birtoka, azonban az ingatlan vagyon valamely téves bevallás következtében 1858-ban a két protestáns egyház közös birtokául jegyeztetett a telekkönyvbe: Molnár József egyházmegyei ügyész felkérte, hogy a lekenyei iskola ingatlan vagyonáról szóló telekkönyvet a tényleges állapotnak megfelelőleg bírói úton állítsa vissza, világosan kijelentvén egyházmegyénk, hogy a telekkönyv

ilyen kiigazítása után az ágostai felekezetnek egyházkerületünk-nél letett 1000 frtját s annak ez időtől járó kamatait készséggel visszaadja a tulajdonos ágostai egyháznak.

Ezzel kapcsolatban olvastatott főtisztelendő, méltóságos Zelenka Pál tiszamelléki ágostai ev. püspök úrnak folyó évi augusztus 18-áról 1572. szám alatt püspökünkhöz intézett átírat, melyben a lekenyei két prot. egyház különválása folytán esedékessé vált és egyházkerületünk pénztárába elhelyezett 1000 frtot a lekenyei ágostai egyház birtokába visszabocsátani kéri.

Közgyűlésünk sajnálattal veszi tudomásúl a lekenyei protestáns egyházak ilyen különválását; azonban mivel ez már ez idő szerint bevégezett dolog, mindenesetre kell, hogy az anyagi kérdések is teljesen és jogszerűen minél előbb megoldassanak; ezen célból felkéri elnöklő püspökünket, hogy a tiszamelléki ágostai ev. püspök úrral értekezék és lehetőleg mind a két félre kedvező eredménnyel kísértse meg a két egyház anyagi viszonyainak kellő elkülönítését, főleg arra nézve, hogy az 1858-ban tévesen közös tulajdonúl telekkönyvezett földbirtok az ev. ref. tanítói hivatal részére újra visszatelekkönyveztesék, a mely után is az egyházkerületünk-nél letétben levő 1000 frt a lekenyei ágostai ev. egyház birtokába vissza fog bocsátatni.

29. A gömöri egyházmegyének a szűkölködők tárából évenként kiadatni szokott segélyösszegek felemelése iránt f. é. tavaszi közgyűlésünk elé terjesztett indítványára a pénzügyi választmány a következő jelentést teszi :

A múlt 1893-ik évi számadások szerint tesz a szűkölködők táranak tőkéje 41,511 frt 98 krt, az 1893. évi kamatbevétel 6529 frt 14 krt, a mi körülbelől 6°/_o-nak felel meg; tekintve tehát, hogy a tárnak egyéb jövedelme nincs, az évenként kiosztható segélyösszeg 2529 14 kr. lehet.

Az ezen tárra engedélyezett állandó segélyek tesznek 1528 frtot, a nyolc egyházmegyének 40 frtjával 320 írt, és az évenként engedélyezett rendkívüli segélyek három évi átlag szerint 163 frt, az egyházmegyék által befizetett segélyösszegek kétszerese fejében kifizettetik három évi átlag szerint 230 frt összesen tehát 2241 frt, a mely összeget levonva a kamatbevételből 2529 frt 14 krból, marad bevételi többlet 288

frt 14 kr, melyből azonban az egyszer, máskor elő forduló rendkívüli kiadásoktól eltekintve is, fedezendő a pénztárnoki és ügyészi tiszteletdíjnak ezen pénztárra eső részlete 200 frt 50 kr, és így a többlet 87 frt 64 kr.

Ily körülmények között, egyházkerületi közgyűlésünk a jelentést tudomásul vevén, az évi segély összeg felemelését egyáltalában nem tartja lehetőnek.

30. Fráter Sándorné kótaji lakos azon kéréssel járul egyházkerületi közgyűlésünkhöz, hogy az 1894. április 17-én részére megszavazott évi kegydíjat a nyiregyházi takarékpénztár részére fedezet gyanánt leköttesse és pedig akként, hogy szükség esetén az évi járadék közvetlenül a takarékpénztárnak fizetessék.

Folyamodó kérése megadatik és utasittatik a főiskolai pénztár, hogy azon esetre, ha a folyamodó hiteles engedményeket állít ki a nyiregyházi takarékpénztár részére évi kegydíjáról, az az egyházkerület által ezen kegydíj fizetésére meghatározott módon és időben a nevezett pénztár részére kifizetessék.

31. A magyarországi ev. ref. egyház egyetemes konventje Budapesten 1894. április 14—27-ik napjain tartott ülésében megállapítván az országos ev. ref. lelkészi és árva gyámintézetnek alapszabálytervezetét, azt azon utasítással küldötte meg, hogy az egyházmegyék ezen tervezetre vonatkozó nézeteiket minélelőbb nyilvánítsák; az egyházkerületek pedig, tekintet nélkül arra, hogy az e tárgyú vélemények minden egyházmegyéből beérkeztek-e vagy nem, folyó év őszén tartandó közgyűlésükön vegyék tárgyalás alá a tervezetet és arra vonatkozó véleményeiket folyó évi november elsejéig az egyetemes konvent elnökségéhez terjeszszék be, hogy így még ez év folyamán tartandó rendkívüli konventi ülésen véglegesen megállapítván a gyámintézet, az a jövő év kezdetével életbe léptethető is legyen.

Egyházmegyéink ezen, a lelkészkar egész jövőjére kiható, nagyfontosságú ügyben beadván a tervezet egészét fölölelő s kimerítő jelentéseiket, az ezeknek alapján kifejlődött beható megvitatás után, egyházkerületi közgyűlésünk az alapszabálytervezetre nézve a következő határozatot hozta:

Örömmel üdvözli elsőbben is ezen gyámintézet felállítását, mint a mely lelkész-özvegyeink és árváink eddigi sanyarú helyzetén valahára segíteni akar, mely a lelkészi-kar régóta hangoztatott óhajtságának megvalósulását helyezi kilátásba, s egy jobb jövő képét festi az eddigi szomorú valóság helyett a lelkészi pályára induló ifjú elébe; mint ilyennek minélelőbb életbeléptetését óhajtja s annak felállítására az erejétől telhető minden áldozatra késznek nyilatkozik: nem hallgathatja el azonban azt az észrevételét, hogy az alapszabály-tervezet jelen alakjában semmi esetre sem volna alkalmas arra, hogy ezen rendkívül fontos intézet jövőjét olyan alapra fektesse, mely míg egyrészt annak folytonos fejlődését és gyarapodását biztosítsa, másrészt az özvegyeknek és árváknak nyújtandó segélyezés az evangéliumi egyenlőség elvén nyugodjék; azért is:

1. Az ezen gyámintézettel kapcsolatban felállítani tervezett lelkészi nyugdíjintézetnek egyelőre mellőzését óhajtja, és a gyámintézet jövedelméből ezen célra tőkésítetni rendelt 25⁰₀-nak a gyám tár részére történendő tőkésítését kívánja, melynek megerősödése minden lelkész első óhajtságát képezi.

2. A segélyezés mikéntjére tervezett osztályba sorozást, mely a 700 frton felüli és alóli jövedelemmel bírói lelkészek közt különbséget tesz, egyáltalában nem tartja a szeretet törvényével megegyeztethetőnek, mert az az osztályozás a csekélyebb jövedelmű egyházban sínylő lelkésznek özvegyével és árváival is éreztetné azon keserű tudatot, hogy férje, illetőleg atyjok egész életében nyomorban sínylett, és míg a jobb jövedelmű lelkész családjára részére még életében is gyűjthet kis vagyont, addig a kis jövedelmű lelkész többnyire adóssággal megterhelve, nyomorban szokta hátrahagyni családját; azért is azon elvet fogadjuk el, hogy az egyenlően képezett lelkészek özvegyei és árvái egyenlő évjáradékban, illetőleg neveltetési segélyben részesítesenek és ezen elvből kifolyólag a tervezetnek

a lelkész szolgálati éveinek beszámítására vonatkozó részei is alakíttassanak át.

3. A végkielégítés oly módon foganatosíttassék, hogy a gyámügyi segélyezések megnyitáig elhalt tagok jogutódainak adattassék vissza a lelkész befizetett tőkéje és évdíjai, természetesen kamat nélkül.

4. A temetési segély töröltessék, mert a lelkész temetési költségeit az egyházak — legalább egyházkerületünkben — eddig is minden zúgolódás nélkül fizették, és e tekintetben panasza sehol és soha ok nem volt; azért is a gyámintézetnek ilyen oldalról is igénybe vétele annak gyarapodása szempontjából terhelő és mint olyan teher alóli felmentés, mely ellen az egyházak soha fel nem szólaltak, egészen fölösleges.

5. Az alapszabály-tervezet 14. §-a szerint a gyámügyi segélyezés megnyitása 10 év múlva lenne. Bármennyire óhajtjuk is ezen magasztos célú intézet minélnagyobb arányú tőkegyűjtését és pénzügyi gyarapodását, a tervezett 10 évet igen hosszúnak tartjuk, s azt hisszük, hogy minden nagyobb veszély nélkül kimondható lenne, hogy a gyámintézet a megalapítástól kezdve öt év múltán megkezdje segélyezését és tekintet nélkül a lelkész élvezett fizetésére és szolgálati éveire, kivétel nélkül minden özvegy részére legalább 200 frtot, az árvák részére szintén arányos neveltetési segélyt biztosít. Elfogadhatóvá teszi ezen álláspontunkat azon felfogásunk, melyszerint ezen gyámjár gyarapítása céljából kívánjuk, hogy a kilátásba helyezett és felemelendő államsegély mindenkor és teljes összegében ezen intézet alapjára tőkésíttessék.

6. Hogy a gyámjár minélelőbb megkezdhesse áldásos munkáját, a 24. §-ban megállapított elég súlyos fizetési járulékokat egyházkerületünk elfogadja; óhajtja azonban, hogy azon igen szegény egyházak, melyek az 1% járulékot alap- és jövedelem hiányában semmiképen nem képesek fizetni, az egyházmegyei tanácsbírói kar véleménye alapján, mentessenek fel az évi díjfizetés kötelezett-

sége alól; vagy járulékaik esetleg államsegély vagy közalap útján pótoltsanak.

7. A lelkészi és egyházi évi járulékok félévi befizetése helyett (25. §) czélszerűségi szempontokból kívánjuk, hogy azok az egyházlátogatók útján, az esperesi hivatal által egy évben egyszerre számoltassanak el s küldessenek be a gyámtár pénztárába.

8. Minthogy a tervezet 36. és több §-aiban a jelenleg meglévő egyházmegyei gyámtáraknak megszüntetése céloztatik, egyházkerületünk szavazattöbbséggel elhatározta, hogy ezen gyámtárakat továbbra is fenntartja és az újonnan választott lelkészeknek tetszésükre bízza, hogy az országos gyámtári kötelezettség mellett, ezen egyházmegyei gyámintézetekbe is belépnek-e, vagy nem? és az ezen gyámtárak jövőjét szabályozni akaró 39. §-t, mely egy minden külső segély nélkül alkotott jótékony egyesületnek alaptörvénye miként leendő felhasználásáról illetéktelenül intézkedik, nem fogadja el, hanem az egyházmegyei gyámtárak jövőjéről való szabad rendelkezést az illető egyházmegyék jogkörébe tartozónak kívánja ezutánra is elismertetni.

Midőn egyházkerületünk ezen, a tervezet főbb elveire vonatkozó nézetét és határozatát az egyetemes konvent figyelmébe tisztelettel ajánlja, nem kíván kiterjeszkedni ezen alapszabályoknak többi, sok helyt homályos, némely helyen nem magyaros kifejezéseire, mert meg van győződve arról, hogy az alapszabálykészítő bizottság minden részletre egyiránt kiterjedő körütekintéssel és észrevételeink kellő figyelembevételével fogja megalkotni azokat. Egy ily országos fontosságú és sok egyén egész jövőjét, reményeit, boldogulását magában foglaló intézet alapszabályainak — véleményünk szerint — mindenestre olyanoknak kell lenniök, hogy azok egyrészt a belépő tagok jogait biztosítsák, másrészt pedig vitára, magyarázatokra, esetleg perlekedésre okot ne szolgáltatassanak: azért is a lehető legvilágosabb, félremagyarázhatatlan és részletező szöveget óhajtjuk és kérjük.

32. A felsőborsodi egyházmegye folyó évi augusztus 28—19-én Tardonán tartott őszi közgyűléséből pártolólág terjeszti fel a borsodi egyház azon kérését, melyszerint adóssággal terhelt voltára, hívei szegénységére hivatkozva, a borsodi lelkészi jövedelemből a szűkölködők tárát illető összegnek a borsodi lelkészlak újraépítési költsége fedezésére való átengedését kéri.

A borsodi egyház kérése a folyamodványában kifejtett okokra való tekintetből oly módon adatik meg, hogy a szűkölködők tárát illető 303 frt 74 kr a borsodi lelkészlak újraépítési költségének pótlására nevezett egyháznak átengedtetik.

33. Tisza Lajos gróf, a Baldácsy alapítvány igazgatósági elnöke az 1894. május 18-án tartott közgyűlés elé terjesztett elnöki jelentést és az 1894. június 5-én tartott közgyűlés jegyzőkönyvét egyházkerületünk részére megküldötte.

Tudomásul vétetett.

34. A felsőborsodi egyházmegye folyó év augusztus 28—29-én Tardonán tartott közgyűléséből azon indítványt terjeszti fel egyházkerületünkhöz, hogy mivel az állami tanítóképezdében vizsgázott tanítók az egyházi törvény 423. és 427. §-ai értelmében az egyházi énektan és vallástanból, ezeknek tanítási módszertanából pótvizsgát, az egyházmegyei közgyűlés előtt pedig esküt tenni kötelesek: egyházkerületi közgyűlésünk ezen vizsgáló bizottság kinevezéséről és eskümintá megállapításáról gondoskodjék.

A felsőborsodi egyházmegye ezen indítványa elfogadtatván, felhívatnak az egyházmegyék, hogy ilyen saját egyházmegyéjükre kiterjedő hatáskörrel bíró vizsgáló bizottságok megalakításáról gondoskodjanak és az alkalmazandó tanítókat, ha azok a ref. vallástanból és egyházunk énekeiből nem volnának képesítve, vizsgálják meg s ezen vizsgatételről közgyűlésünk elé időről-időre jelentést terjeszsenek; az egyházmegyei gyűlések előtt teendő tanítói eskümintá megállapításával pedig egyházkerületi egyházi főjegyzőnk ezennel megbízatik.

35. Az alsóborsodi egyházmegye folyó évi augusztus 30-án Miskolczon tartott közgyűléséből Halászi József dorogmai lel-

kész azon kérelmét, hogy a lelkészi hivatal javadalmazását képező ingatlanok jövedelmezőbbé tétele céljából 200—250 frt kölcsönt vehessen fel, mely 10 év alatt az egyház mindenkori lelkésze által lenne törlesztendő, pártolólág terjesztette egyházkerületi közgyűlésünk elé.

A kérvény mellékleteivel együtt lehetőleg kedvező elintézés céljából áttétetett az egyházkerület pénzügyi választmányához.

36. Dr. Kiss Áron és Józsa Pál a ref. tanítóság országos választmányának elnökei, püspöki hivatalunkhoz intézett íratukban kéri, hogy hatáskörében méltóztassék odahatni, hogy az esperes és lelkész urak új tanító választás esetén, a már több helyen megtörtént tanítói fizetés-leszállításokat tegyék lehetőtlenné.

Egyházkerületünkben a tanítói díjlevelek felsőbb engedély nélkül nem változtathatók s így leszállításnak esetei nem fordulhatnak elő, e szerint külön intézkedésnek szüksége fenn nem forog.

37. Laki József ungvári tanító, a kinek a folyó évi április 17—19-én Miskolczon tartott közgyűlésünk a Diószeghy Dánielné hagyatékából eső házbéijövedelem $\frac{1}{4}$ részét keresete beadásától kezdve megítélte, kérvényt intéz közgyűlésünkhöz, hogy mivel az ítélet végrehajtását az ungvári polgármester megtagadta, szerezzen érvényt határozatának.

Az ungi egyházmegye esperese megbíztatik, hogy az egyházkerület fentebb jelzett határozatának végrehajtásáról a közigazgatási felettes hatóságok útján minélelőbb gondoskodjék.

38. Az abauji egyházmegye folyó évi augusztus 28—29-én Gönczön tartott közgyűléséből ajánlólag terjeszti fel megerősítés végett, a telkibányai második tanítói állás díjlevelét; továbbá az alsóborsodi egyházmegye folyó év augusztus 30-án Miskolczon tartott közgyűléséből a mezőcsáthi megváltoztatott kántortanítói; a cserépfalusi újonnan rendszeresített két új tanítói, valamint a tiszaozlári tanítói díjleveleket; az alsózempléni egyházmegye a folyó évi augusztus 28—29-én Sárospatakon tartott közgyűléséből felterjeszti a takta-szadai lelkészi, a takta-kenézi és újból alkotott tanítói díjleveleket; a felsőborsodi egyházmegye folyó évi augusztus 28—29-én Tardonán tartott

közgyűléséből felterjeszti a nyomári társegyház újonnan alkotott tanítói díjlevelét; a gömöri egyházmegye folyó évi augusztus 30-án Tornallján tartott közgyűléséből felterjeszti a szalóczi módosult tanítói díjlevelét; a tornai egyházmegye, a folyó évi augusztus 21—22-én Barkán tartott közgyűléséből felterjeszti a némileg módosult percupai lelkészi és tanítói díjleveleket; az ungi egyházmegye folyó évi augusztus 28-án Salamonban tartott közgyűléséből felterjeszti a lucskai tanítói és a vajáni tanítói díjleveleket.

Mindezen díjlevelek, minthogy a régiekhez hasonlítva többnyire javulást mutatnak és az egyházmegyék által ajánlhatók: ezennel megerősítetnek, a megerősítési záradék reájok vezetvén, egy példányuk az egyházkerületi levéltár részére visszatartatni, a többi pedig az illető hivatalok számára visszaküldetni rendeltetik.

39. Az alsózempléni egyházmegye folyó év augusztus 28—39-én Sárospatakon tartott közgyűléséből ajánlólag terjeszti fel megerősítés végett a cigándi egyháznak azon csereszződéseit, melyeket Csáki Mihály és Csáki József nagyczigándi lakosokkal külső telkek átcserelése tárgyában kötött.

A szerződés az egyházmegye ajánlatára helyben hagyatik, s megerősítési záradékkal ellátatni határoztatik.

40. Az abauji egyházmegye folyó évi augusztus 28—29-én Gönczön tartott közgyűléséből megerősítés végett felterjeszti a böödi egyház által már régebben eladott beltelkeknek a vevők nevére való átírhatása céljából, az illető egyház négyrendbeli adásvevési szerződését.

Ezen szerződések megerősítési záradékkal ellátatni határoztatnak.

41. A felsőborsodi egyházmegye folyó évi augusztus 28—29-én Tardonán tartott közgyűléséből ajánlólag terjeszti fel megerősítés végett a borsodi egyház tulajdonát képező a 296. számú telekjegyzőkönyvben A + 1 r. 30 kr szám alatt fekvő teleknek a Pap Dániel részére 295 frt 45 kr vételárban való eladásáról szóló adásvevési szerződését és az ingatlan megszállására vonatkozó rajzot.

Ezen bemutatott szerződés és a telek megosztására vonatkozó rajz közgyűlésünk által helyben hagyatik és megerősítési záradékkal elláttatni határoztatik.

42. Ugyanazon egyházmegye ugyanazon közgyűléséből pártolólág terjeszti fel a kondói egyház azon kérését, melyszert a kondói lelkészi és tanítói földek alatt levő kőszentelepek tulajdonjogának 100 évre történő eladása tárgyában a magyar általános kőszénbányatársulattal kötött szerződése erősítették meg és az egyházat illető vételárból az egyháznak a kerületi szűkősi tárban levő 42 frt tartozása törleszthető legyen.

Közgyűlésünk a szerződést jóváhagyja s megerősíti és megengedi, hogy a vételárból a kondói egyház 42 frtnyi szűkősi tári tartozása kifizettessék.

43. Ugyanazon egyházmegye ugyanazon közgyűléséből pártolólág terjeszti fel megerősítés végett a bánhorváti egyháznak két rendbeli szerződését, melyet az egyrésről a bánhorváti egyház ingatlanai alatt található kőszénkiaknázása jogainak eladása tárgyában a magyar általános kőszénbánya társulattal kötött, másrésről pedig legelői területe nagyobbítása céljából a bánhorváti úrbéresekkal együtt a barczai határban vásárolt erdővételére nézve Hebrony János és társaival kötött.

Mindkét szerződés jóváhagyatik s megerősítettik.

44. Folyó évi tavaszi egyházkerületi gyűlésünk 21. szám alatt hozott azon határozatára nézve, melyben utasítja a felsőzempléni egyházmegyét, hogy a nagyráskai egyházba, az egyházi adózás kulcsának birtokaránylagos megállapítása végett minélelőbb bizottságot küldjön s annak eljárásáról jelentést tegyen: nevezett egyházmegye jelen közgyűlésünk elé azt a jelentést terjeszti be, hogy a mennyiben egyházkerületünk szóban forgó határozata ellen Tamás József és társai, nagyráskai lakosok az illetékes esperesi hivatalnál a konventre való felebezésüket jelentették be, az egyházkerületi utasítás foganatosítása a konvent intézkedéséig függőben hagyatik.

Tudomásúl szolgál.

45. Olvastatott az alsózempléni egyházmegyébe kebelezett kis- és nagytárkányi társegyházakba folyó évi tavaszi közgyű-

lésünkben 65. számú jegyzőkönyvi határozattal kiküldött s Szabó Endre ungi esperesből, Kovách Károly ungi egyházmegyei gondnokból s Tóth Lajos szürthei lelkészből, mint jegyzőből álló küldöttség jelentése, melyben sajnálattal értesítik egyházkerületi közgyűlésünket, hogy küldetésük eredménytelen maradt, a mennyiben a békés megegyezésre hajlandó kistárkányiakkal szemben a nagytárkányi társegyház előljárói az alsózempléni egyházmegye által 1894. márczius 28—29-én tartott közgyűlésében rájuk rótt kötelezettségek teljesítését daczosan megtagadták s a kistárkányi lelkészi hivatal használatában levő ingatlanokat közös tulajdonúl követelve, a küldöttség által felvett jegyzőkönyv aláírását is megtagadták s a lelkészlakról távozva, a küldöttségnek minden további működését és közvetítését lehetetlenné tették.

Egyházkerületi közgyűlésünk a nagy- és kistárkányi egyház viszálykodására vonatkozó összes iratokat azzal a megjegyzéssel teszi vissza az alsózempléni egyházmegyéhez, hogy mivel semmi olyan megállapodás vagy írott szerződés a multból nem maradt fenn, a mely irányadóul szolgálhatna a két egyház között felmerült vitás kérdések helyes és ellenmondást nem tűrő megoldására nézve: az egyházmegye igyekezzék mindenekelőtt a két egyház közt ilyen írott szerződést létesíteni, illetőleg a jogok és terhek megosztására nézve fennállt régebbi gyakorlatot kinyomozni s annak alapján és útmutatásával a kiegyeztetést újólág megkísérteni s e hosszadalmas ügy békés és végleges megoldását ily módon foganatosítani.

46. Az egyetemes konvent 1894. ápril 24—27. napjain Budapesten tartott ülésének 36. számú jegyzőkönyvi határozatával ismételten felhívja az egyházkerületeket, hogy a mutató tanítói hiány elenyésztetése tárgyában már régebben bekívánt s a konvent iskolaügyi bizottságának tanulmányozásra és feldolgozásra szükséges adatokat még e folyó év október 1-ig annyivalinkább terjesszék be, mert azok alapján a novemberben összeülő konvent elé az iskolaügyi bizottságnak már kész munkálatot kell benyújtania.

Felhívatnak az esperes urak, hogy az itt sürgetett adatokat legkésőbb folyó évi október

10-ig Mitrovics Gyula egyházkerületi főjegyzőhöz múlhatatlanul terjesszék be.

47. Olvastatott a vallás- és közoktatási minisztériumnak 1894. június 15-ről 17260. szám alatt kelt leírata, melyben azon elhatározását adja tudtúl az egyházkerületi hatóságnak, hogy a folyó év szeptember 1-től kezdve a tanítói teendőknél a lelkészek által való ellátását csakis egyes kivételes és a rendkívüli helyi viszonyok által indokolt esetben fogja megengedni. Felhívja azért az egyházkerületet az iránt való intézkedésre, hogy szeptember 1-ig önálló tanítói állomások szerveztessenek minden olyan gyülekezetben, a hol a tanítói teendőket ezideig a lelkészek teljesítették; s egyben tudatja, hogy a törvényhatósági bizottságok is egyidejűleg utasítást vettek folyó évi szeptember 1-től kezdve sürgősen intézkedni minden olyan lelkésznek a tanítástól való haladéktalan eltiltása iránt, a ki a minisztérium előzetesen kinyert engedélye nélkül végzi a tanítói kötelességeket.

Kapcsolatosan olvastattak továbbá az ásványi, hegymegi, nagybozsvai, nádasdi, hejzei, radványi, pamlényi, beszteri és taktakenézi lelkésztanítóságok haladéktalan megszüntetését követelő miniszteri megkeresések; valamint a gömöri és felsőborsodi egyházmegyék részéről a miniszteri intézkedés megváltoztatásának s a lelkésztanítóságok további életbenhagyásának kieszközlését indítványozó felterjesztések.

Egyházkerületi közgyűlésünk sajnálattal veszi tudomásúl a nagyméltóságú vallás és közoktatási miniszter úrnak ezen, egyházi életünkbe mélyen belevágó rendeletét, s nem hallgathatja el azon aggodalmát, hogy ennek merev keresztúlvitele sok akadályba fog ütközni részint a szegénység, részint a lakosság csekély száma miatt.

Ugyanazért, hogy se alkalmazva levő lelkésztanítóink ok és haszon nélkül zaklatásnak és bizonytalanságnak ki ne tétessenek, se gyülekezeteinknek egy tetemes részében az oktatás ügye fogyatkozást ne szenvedjen, tisztelettel fölkerendőnek határozza közgyűlésünk a legközelebb összeülő egyetemes konventet az iránt: tegye e miniszteri túl szigorú intézkedést s az az által teremtett aggodalmas helyzetet kiváló figyelme és tanácskozása tárgyává s haladéktalanul írjon

fel a közoktatásügyi minisztériumhoz olyan értelembe, hogy:

Tekintve azt, hogy egyházkerületünk eddig is csak a minisztérium átíratában hangsúlyozott kivételes és a rendkívüli helyi viszonyok által indokolt esetekben — t. i. vagy nagy mértékű szegénység, vagy csekély népesség, vagy alkalmas anyaegyháztól való nagyobb távolság eseteiben — engedte meg a tanítóságnak a lelkészi hivatallal való egybecsatolását;

Tekintve azt, hogy theologiai akadémiáinkon a nevelés- és oktatástan a leendő lelkészeknek kötelező tantárgyúl adatván elő, azok a kifogásolt lelkésztanítók azért, hogy oklevelet fel nem mutathatnak (bár szerintünk a tudás fő és nem a diploma), a tanítás terén műkedvelőknek és járatlanoknak nem tekinthetők; úgy hogy a tanítástól való eltiltásukat nem a szakképzettség hiánya, hanem egyedül csak a kettős hivataltól folyó nagyobb elfoglaltság indokolhatná, ha nem tudnók, hogy az ily gyülekezetek csekélyebb népessége s szűkebb munkaköre következtében ez az ok is nagy részben elesik;

Tekintve azt, hogy a minisztérium által anynyira előtérbe állított ama biztatás, hogy a külön tanítói állások szervezéséhez az 1893. évi XXVI. t.-c. most már az anyagi eszközöket is megadja: oda módosítandó, hogy azoknak csak egy részét adja meg, a másik részét pedig magának a gyülekezetnek kell előteremtenie, holott a rendesen szegény gyülekezetek, ha kebelökben a lelkészi hivataltól a tanítói elszakíttatik, ez utóbbinak fentartásához az eddigi jövedelemből alig járulhatnak valamivel, újabb teher elvállalására pedig a most is magasra csigázott egyházi adózás mellett képtelenek;

Tekintve azt, hogy még ha módjukban állana is gyülekezeteinknek a kifogásolt helyeken a külön tanítói állások szervezése, a napirenden levő nagy mértékű tanító-hiány miatt ez állásoknak rendes okleveles tanerőkkel való betölthetésére, tehát a mostani rosznak ítélt helyzet javítására nézve

semmi reménység nincs, miután a törvényes minimumot meghaladó fizetést nyújtó tanítóságok közül is számtalan van ez idő szerint is üreseedésben, vagy pedig kénytelenek olyan tanítót alkalmazni, a minő épen kínálkozik, tekintet nélkül arra, hogy rendelkezik-e vagy nem oklevéllel;

Tekintve azt, hogy még az ilyen oklevél-telen tanítók működése is — s annyival inkább a lelkészi képzettségű s nem közönséges gyakorlottságú tanítóké — kívánatosabb és üdvösebb, mintha az iskolák árván s üresen állanak;

S végül tekintve azt, hogy a lelkész-tanító-ságra eddig alkalmazott egyének királyi szentesítést nyert törvények erejénél fogva állítottak be mostani hivatalukba s így abból, fegyelmi büntetést érdemlő ok nélkül el nem mozdíthatók:

Kegyeskadjék a közoktatásügyi minisztérium hivatolt túlszigorú rendelkezését egyelőre hatályon kívül helyezni s lelkész-tanítóink közül leg-alább a miniszteri rendelet kibocsátása előtt alkalmazottakat e minőségükben továbbra is megtúrni; vagy minden ilyen helyen — a tanító lelkészek mostani díjazásának érintetlenül hagyásával, a gyülekezetek minden külön megterhelése nélkül, a saját költségére állami iskolák felállításáról gondoskodni, ha azt nem akarja, hogy a nagy számú községekben — *egy külső formaságnak miatta* — teljesen tanító nélkül maradjanak az iskolák, tudatlanságba sülyedjenek a parlagon hagyott elmék, züllésnek induljanak a néperkölcsök.

Egyúttal figyelmeztetnek az esperesi hivatalok, hogy a konvent intézkedéséig a lelkész-tanítóságok megszüntetése tárgyában kibocsátott püspöki körlevél foganatosítása felfüggesztetik.

48. Ugyanazon minisztérium 1894. szept. 12-én 356,632. szám alatt kelt átíratában tudatja, hogy az ev. ref. lelkészek és segédlelkészek fizetésének rendezésével óhajtván foglalkozni, kéri az alábbi kérdésekre adott feleleteket magában foglaló kimutatást mielőbb rendelkezésére bocsátani:

1. Mennyi a lelkész (segédlelkész) évi készpénzbeli fizetése, a stóla illetékeket és a papi bért is ideszámítva?
2. Hány hívet számlál az illető lelkészi község?
3. Mennyi és miből áll a lelkészi földilletmény (papi telek?)
4. A telek művelésére kötelezvék-e a hívek vagy sem?
5. A hol lelkészi telek nincs, élvez-e és mily illetményt a lelkész a telek kárpótlásául?

E miniszteri jó akaró átírat oly meghagyással közöltetik az esperesi hivatalokkal, hogy az abban foglalt kérdésekre — az épen kezeik közt levő „Jelentő ívek“ alapján — a kimutatást mielőbb megkészíteni s püspöki hivatalunkhoz az illetékes helyre juttatás végett, beterjeszteni igyekezzenek.

49. Az abauji egyházmegye folyó évi aug. 28—29. napjain Gönczön tartott közgyűléséből felterjesztést intéz jelen közgyűlésünk elé a lelkészi fizetéseknek korszerű rendezése és javítása tárgyában. Szükségesnek látja, hogy a lelkészi fizetések lehetőleg egyöntetűen és igazságosan felszámíttassanak és összeírassanak, hogy minden egyes lelkészi állomásnak az anyagi képe tisztán álljon előttünk s úgy a jelenben a külön segélyezés igazságos kiosztására, mint jövőben a fizetés javítások helyes keresztül vitelére nézve biztos alapul szolgáljon.

E felterjesztés alapos megfontolás és véleményadás végett kiadatik egy bizottságnak, melynek tagjai Nagy Pál gömöri esperes elnöke alatt, Tóth Dániel, Ragályi Béla, Lengyel Sámuel és Kovács Gábor világi főjegyző; munkálatuk jövő tavaszi közgyűlésünkre bevértván.

50. Az ungi egyházmegye pártolólág terjeszti föl a ptruksai és n.-szelmenczi egyház folyamodványát, a melyekben az előbbi az előkönyörgő-tanítót illető 200 frtos regale kártalanítási kötményezett kötvénynek az utóbbi pedig 50 frt értékű s ugyancsak regale kártalanítási kötményezett kötvényének értékpapírral való kicserélhetését vagy készpénzzel való kifizetésének engedélyezését kérelmezi.

Utasítatik mindkét egyház előljárósága, hogy szabályszerűen felszerelt s a pénzügyminisztériumhoz intézett kérvényeiket e tárgyban püspöki hivatalunkhoz minél előbb terjeszszék be.

51. Olvastatott a vallás- és közoktatásügyi minisztérium 13.33 és 28.898 számú értesítése, melyben tudtúl adja, hogy az iparos- és kereskedő-tanoncz,- továbbá a középkereskedelmi iskolákban elrendelte, hogy a hit- és erkölcsstan tanítása az eddigi fakultatív eljárás helyett a heti órarend keretében, jövőre kötelező módon eszközöltessék.

Tudomásul vétetik.

52. Ugyanazon minisztérium tudatja, hogy Ő felsége a szőlőskei egyháznak templomépítési célra 100 frt összeget engedélyezett oly kikötéssel, hogy e kegyes adomány csak az építkezés befejezése után fog folyóvá tétetni.

Hálás köszönettel vétetik tudomásul.

53. Idrányi Ferencz bűdi lelkész, mint püspöki megbízott jelenti, hogy a szántói népiskolák államosítása ügyében f. évi május 18-án megejtett tárgyaláson megjelenvén, ott az államosítást az összes jelenlévők azon feltételekkel tették magukévá, hogy az ez idő szerint működő tanítók a létesítendő állami iskolánál is alkalmaztassanak s a jövőre kinevezendő tanítók a saját felekezetökbeli kántori teendők ellátására képesek és kötelesek legyenek; továbbá, hogy ha bármikor jövőendőben akármelyik felekezet képesnek érezné magát arra, hogy külön felekezeti iskolát állíthasson: a most használatul átbecsátandó tanterem és tanítói lakás az illető felekezet korlátlan rendelkezése alá visszaszálland nemcsak, hanem az esetben az 1868. évi XXXVIII. t.-c. 36. §-a szerint az 5⁰/₀-os iskolaadó fizetése alól is fel fognak mentetni a külön iskolát állító felekezet tagjai.

Közgyűlésünk e jelentést helybenhagyólag veszi tudomásul s a szántói ev. ref. népiskola államosítását a fentebbi feltételek mellett a maga részéről megengedi.

54. Az ung-tarnóczi ev. ref. népiskola államosítására vonatkozólag az ungi egyházmegye azon előterjesztést teszi, hogy az államosítást akadályozni nem kívánja, azonban az egyházközség birtokában levő iskolahelyiségnek az állam részére való átadásába csakis azon feltétel alatt egyezik bele, ha az egyházat az állam semmi pénzfizetésre nem kötelezi s az egyházközség által meg is ígért 75 frt évenkénti kiszolgáltatásával nem terheli, ellenben a felállítandó állami iskolában mindenkor ev. ref. vallásu tanítót fog alkalmazni,

Közgyűlésünk az ungi egyházmegye kikötéseit magáévá teszi és szintén azoknak elfogadásától teszi függővé az államosításhoz való hozzájárulását.

55. Az alsózempléni egyházmegye jelenti, hogy a tolcsvai egyházközség teljes elszegényedése folytán ebben a gyülekezetben szükséggé vált egy állami iskolának létesítése s ennek kieszközlésére kéri az egyházkerület hathatós közbenjárását, annyival is inkább, mert Tolcsván már évek óta szünetel az iskoláztatás s a minisztérium iskolát állítani csak abban az esetben hajlandó, ha az egyházközség e célra átadandó iskolahelyiségét előbb jó karba helyezi, a mire pedig ez a gyülekezet egészen képtelen.

Egyházkerületünk felkéri elnöklő püspök urat, hogy a Tolcsván létesítendő állami iskola érdekében fölterjesztést intézzen a közoktatásügyi minisztériumhoz s egyúttal e jobb sorsra érdemes egyházat hathatósan ajánlja az egyetemes konvent figyelmébe és pártfogásába.

56. A felsőzempléni egyházmegyébe kebelezett vásárhelyi egyházközség 12,800 frtba kerülő temploma építési költségeinek részben való törleszthetésére 3000 frt kerületi kölcsön nyújtásaért folyamodik.

Pártolólág tétetik át az egyházkerületi pénzügyi választmányhoz.

57. A perkupai egyházközség előljárósága, csatolva a budapesti elmegyógy-intézet igazgatóságának azon értesítését, hogy lelkészüknek, Mészáros Lajosnak elmebaja nem hogy javulna, sőt ellenkezőleg arra reménység sem mutatkozik, kéri a perkupai egyházban a lelkészválasztás megengedését és elrendelését.

Miután kérvényükhöz az egyházmegye határozata mellékelve nincs, az elsőfokú elbírálás végett, az illetékes tornai egyházmegyéhez visszátétetik.

58. A Nógrádvarmegyében fekvő vizslási római kath. egyház leégett temploma felépíthetése javára némi adományért esedezik.

Részére 5 frt segély szavaztatik.

59. Ágoston Sándor volt lőrincfalvai lelkész-tanító azon kérelemmel fordul az egyházkerületi közgyűléshez, hogy ez őt Lőrincfalvára visszahelyezni vagy teljes végkielégítést elrendelni kegyeskedjék.

Ágoston Sándor kérvénye az egyházmegye mellőzésével adatván be közgyűlésünkhöz, az az illetékes alsóborsodi egyházmegyéhez visszatétetik.

60. Püspök úr jelenti, hogy a gömöri egyházmegye eszperese a Szondi-Kenessey-alapítvány 133 frtot tevő összegét e folyó évről a királyi-i építkező leányegyháznak kéri kiadatni.

A Szondi-Kenessey-alapítványra az ajánlott királyi-i leányegyház kijelöltetik.

61. RácZ József nagy-kázméri lakos panaszolja, hogy a sárospataki főiskola igazgató-tanácsa az 1894—5 ik iskolai évre a néhai RácZ Ádám-féle tápintézeti alapítványra más tanulót vett fel s nem az ő fiát, Józsefet, ki azt eddig is élvezte s kit a végrendelet c) pontja értelmében — mint roknt — első sorban illet a szóban forgó alapítványi hely. Kéri azért, jogutódai érdekében is, hogy az igazgató-tanács sérelmes intézkedésének megváltoztatásával az ő József nevű tanuló fia a kérdéses jótétemény élvezetébe visszahelyeztessék.

Tekintettel az ügy sürgős voltára, RácZ József beadványa azzal tétetik át az igazgató-tanács elnökségéhez, hogy az ide vonatkozó végrendelet, illetőleg alapító-level megtekintése után, annak értelmében azonnal intézkedni szíveskedjék.

62. Tóth Antal Ferenc szalóki előkönyörgő tanító, Szegő Béni zempléni lelkész, Kozma Antal gercselyi lelkész, Babarek Dániel nagy-ráskai lelkész, Varga József kis-ráskai tanító, Szécsényi István nekézseni tanító, Enyedi Lajos ptruksai előkönyörgő, Riczkó Dániel nagy-szeretvai tanító, Keresztúri Pálné és Szoboszlai Dánielné tanító-özvegyek, Ónodi István meszesi lelkész, Borcsik Lajos h.-kaki tanító és a hernád-németi-i templómépítő egyházközség segélyért folyamodnak.

Mindezen segély-kérvények áttétetnek az egyházkerületi pénzügyi választmányhoz a saját hatáskörében való megvizsgálás és a pénzügyi helyzet által megengedett segedelemben való részesítés végett.

63. Az abauji egyházmegyében Sütő Kálmán segédlelkész nádasdi rendes lelkészszé, az ungiban Nyitrai József bési tanítóvá, a felsőzempléniben Vidonyi Dániel abarai tanító szürnyegi előkönyörgővé, ifj. Soltész Károly volt lucskai tanító bánóci tanítóvá megválasztatván s a választások az egyházkerületre jóváhagyás végett felterjesztetvén:

Mindezen választások tudomásul vétetnek és jóváhagyatnak.

64. A tornai egyházmegye tudatja, hogy az Imre István halálával megüresedett egyházmegyei papi tanácsbíróságra Arday Dániel főjegyző, a Ragályi Géza lemondásával megüresedett aljegyzőségre pedig Simon Andor barkai lelkész választatott meg. Tudomásul vétetik.

65. Olvastattak az egyetemes konventnek, folyó évi április hó 24—28. napjain, Budapesten tartott ülései jegyzőkönyvének, az egyházkerületeket közösen érdeklő, általános határozatai. S ezek között első sorban, a 8. jegyzőkönyvi pont azon intézkedése, a melynek értelmében felhívatnak az egyházkerületek, annak szigorú elrendelésére, hogy minden egyházközség lelkésze tartson évenként reformációi emlékünnepet, azon tétesse ki a perselyeket a közalap javára és hirdesse ki az ezen célra való adakozást, egyúttal hivassanak fel az esperesek ezen rendelkezés megtartásának ellenőrzésére.

A midőn egyházkerületünk ez intézkedést újlag is a lelkészek figyelmébe ajánlja s annak végrehajtását szigorú felelősség terhe alatt elrendeli, épen annak meggondolása mellett is, hogy a közalap, csak a folytonosan ébren tartott és meg nem szűnő közérdekeltség és áldozatkészség mellett felelhet meg nagy céljainak, felhívja egyszersmind az espereseket is e részben kívánt ellenőrzési tisztök szigorú teljesítésére.

66. Ugyanazon konvent, ugyanazon üléseinek 19. számú jegyzőkönyvi pontjában abban állapotván meg, hogy az ez évben folyóvá tett felemelt államsegélyből 5000 frtot, a legimminensebb szükséggel küzdő egyházak felsegélésére kíván kiosztani; elhatározta, hogy szólíttassanak fel az egyházkerületek, hogy belkörüleg jelöljék ki az ilyen módon sürgősen segélyezendő egyházakat.

Minthogy egyházkerületünk az ez évi domesztikai segélyeért folyamodó egyházak kérvényeinek elbírálása végett legközelebb rendkívüli gyűlést fog tartani, ez ügy elintézése s a konvent elé való terjesztés végett ezen gyűléshez tétetik át.

67. Ugyanazon konvent, ugyanazon üléseinek 69. számú jegyzőkönyvi pontjában tudatja, hogy a nem felekezetünk beli középiskolákba járó ev. ref. vallásu növendékek vallásos oktatása költségeinek fedezése tekintetében, az egyházi kerületek előterjesztései alapján, az intézkedést magának tartja fel.
Tudomásúl szolgál.

68. Ugyanazon konvent, ugyanazon üléseinek 71. számú jegyzőkönyvi pontjában, a használható tankönyvek és taneszközök kimutatásának felterjesztését rendelvén el:
Az iskolák előljárásságai és igazgató-tanácsai felhívatnak, hogy az e részben kívánt kimutatást összeállítva, azt egyházkerületünk útján, a konventhez terjesszék fel.

69. Ugyanezen konvent, ugyanezen üléseinek 72. számú jegyzőkönyvi pontjában elhatározván, hogy minden egyházkerület intézkedjék a gimnáziumi oktatásra való felügyeletről s ezen intézkedését tudomásúl jelentse be a konventnek.
Tudomásúl szolgál.

70. Ugyanazon konvent, ugyanazon üléseinek 74. számú jegyzőkönyvi pontjában, nyilatkozatra híván fel az egyházkerületeket arra nézve, hogy az állami legfőbb felügyelet törvényszerű gyakorlása végett, az állami felügyelet küldötteivel szemben miként járjanak el a gimnáziumok igazgatóságai.

Ez ügy tanulmányozás és majdan javaslatétel végett a sárospataki főiskolai igazgató-tanács figyelmébe ajánltatik.

71. Egyházkerületünk örömmel tapasztalván a szíves figyelmet és előzékeny vendégszeretetet, a melyben közgyűlésének ideje alatt úgy Ungmegye törvényhatóságának illető képviselői, mint az ungi egyházmegye és a nagy-kaposi és csepelyi ref.

egyház hívei, valamint általában mívelt közönsége által részé-
sítettett:

Ezért szíves köszönetét e helyen is kifejezi.

72. Mindezen jegyzőkönyvi pontok: meghitelesítettek.

**A tizáninnesi ev. ref. egyházkerület közigazgatási bíróságának
1894. szeptember 17-én Nagy-Kaposon tartott üléséről felvett
jegyzőkönyv.**

Jelen vannak: *Kun Bertalan* püspök egyházi elnök, *Báró Vay Béla* világi elnök, *Nagy Pál*, *Kopré Ferencz*, *Vadászy Pál*, *Tóth Dániel*, *Antalfy László*, *Kálniczky János*, *Gyarmathy József*, *Szabó Endre* esperesek *Meczner Béla*, *Ragályi Béla*, *Bernáth Elemér*, *Vécsey József*, *Kovács Károly* gondnokok, *Zombory Gedő*, *Radácsi György*, *Fejes István* egyházi, *Lévay József*, *Meczner József* világi tanács-bírák. *Dr. Kovács Gábor* jegyző.

Az egyházkerületi bíróság a hatáskörébe tartozó vitás-
ügyek és fegyelmi eseteknek az egyházi közérdekből halasz-
tást nem tűrő elintézése céljából az egyházi törvény 28. §-a
értelmében megalkotja az időszaki tanácsot és ennek rendes
tagjaiul: *Kopré Ferencz*, *Nagy Pál*, *Tóth Dániel*, *Lévay József*
és *Ragályi Belát*, póttagjaiul: *Fejes István*, *Antalfy László*,
Vadászy Pál, *Vcséey Józsefet*, ügyészeül: *Bizony Ákost* ezennel
megválasztja; egyszersmind megbízáván azzal, hogy az egyházi
törvény 312. §-a értelmében ügyviteli szabályzatát alkossa meg,
és ennek alapján az egyházkerületben előforduló, hatáskörébe
utalt bírói esetekben időről-időre ítélkezzen és ezekről szóló
jelentéseit annak idején egyházkerületi közgyűlésünk elé ter-
jeszse.

Jegyzette:

Kovács Gábor,
jegyző.

A jegyzőkönyvi pontok tárgyai.

Lelkész-avatás.

Br. Vay Béla gondnok beiktatása.

1. Elmaradt képviselők bejelentése.
2. Br. Vay Béla főgondnok alapítványa.
3. Dr. Rácz Lajos bemutatja tanári oklevelét.
4. Ellend József tanárrá választatik.
5. Csontos József segédtanári állásán meghagyatik.
6. Dr. Finkey Ferencz tanárrá választatik.
7. Intézkedés a főiskolai tanárok fizetése tárgyában.
8. A tanári lakok lakbére megállapítottatik.
9. Jelentés a sárospataki főgimnáziumi beiratások eredményéről.
10. Szinyei Endre a Horváth Mária-féle műegyetemi ösztöndíjra felvétetik.
11. Az alsó-borsodi egyházmegye indítványa a jogakadémia államsegélyezése iránt.
12. A konventi tagok megválasztatnak.
13. Jelentkezés az állami nyugdíjintézetbe.
14. Jelentések a sárospataki főiskola akadémiájáról, miskolci és rimaszombati gimnáziumról.
15. A hol tanító nincs, a lelkész köteles a vallást tanítani.
16. Intézkedés a tanító-hiány esetében.
17. Intézkedés a népiskolai oktatásra vonatkozó adatok összeállításáról.
18. Egy osztály számára készült olvasókönyvek egy kötetbe fűzendők.
19. A népiskolai oktatás állása.
20. Tóth Dániel esperessé választása.
21. Jelentés az missiói egyházakról.
22. A theologiai tanárok nyugdíjügye.
23. Br. Eötvös Loránd, miniszter üdvözlése.
24. Jelentés az egyházkerületi hivatalnokokra beadott szavazatokról.

25. A supplikáció váltság ügye.
26. Az ungvári egyház szobapere.
27. Herczeg Károly templomi szék pere.
28. A lekenyei tanítóság ügye.
29. A gömöri egyházmegye indítványa a szűkölködők tárából kiosztandó segélyre vonatkozólag.
30. Fráter Sándorné kérvénye.
31. Az egyházkerület emlékirata a lelkészi özvegy-árvagyámintézet alapszabályairól.
32. A borsodi egyház kérelme.
33. Jelentés a Baldácsy-alapítványról.
34. A tanítók vallás és ének-vizsgája.
35. Halász József lelkész kérvénye.
36. Új tanító-választáskor díj levél csonkítás nincs megengedve.
37. Laky József kérvénye.
38. Díjlevelek megerősítése.
39. A cigándi egyház csereszerződése.
40. A böödi egyház adásvevési szerződése.
41. A borsodi egyház adásvevési ügye.
42. A borsodi egyház kérvénye.
43. A bánhorváti egyház kérvénye.
44. A nagy-ráskai egyház adóügye.
45. A nagy-tárkányi társ-egyház ügye.
46. A tanító-hiányra vonatkozó adatok beadandók.
47. Az egyházkerület felterjesztése a lelkész-tanítóság ügyében.
48. Miniszteri leírat a lelkészi jövedelmek összeírása tárgyában.
49. Indítvány a lelkészi fizetések rendezéséről.
50. A ptruksai és nagy-szelenczi egyház folyamodványa.
51. Miniszteri leírat a vallás-tanítás tárgyában.
52. A szőlőskei egyház segélye ő Felségétől.
53. A szántói iskola államosítása.
54. Az ung-tarnóci iskola államosítása.
55. A tolcsvai egyház iskola-ügye.
56. A vásárhelyi egyház kölcsönt kér.
57. A perkupai egyház engedélyt kér lelkész választásra.
58. A vizslási róm. kath. egyháznak 5 frt segély adatik.
59. Ágoston Sándor kérelme.
60. A Szondy-Kenessey-alapítványra a királyii leány-egyház jelöltetik ki.

61. Rácz József panasza.
62. Többek segélyért való folyamodványa.
63. Lelkész- és tanító-választások.
64. Hivatalok betöltése a tornai egyházmegyében.
65. Minden évben reformáció emlék-ünnep tartandó.
66. A sürgős szükségben levő egyházak kijelölendők.
67. A konvent intézkedni fog a nem felekezeti iskolába járó ev. ref. növendékek vallásos oktatásáról.
68. A tankönyvek kimutatása a konventhez terjesztendő.
69. A gimnáziumi felügyelet tárgyában minden egyházkerület intézkedjék.
70. Az állami felügyelet küldötteivel való eljárás.
71. Köszönet az ungi egyházmegyének.
72. A jegyzőkönyv hitelesítése.

Betűrendes mutató.

- Alsó-borsodi esperes** 45.
Alsó-zempléni esperes 59.
Bernáth Elemér 12.
Borsodi egyház 32.
Csontos József 5.
Dókus Ernő 12.
Ellend József 4.
Esperesek 24, 25, 34, 46, 47, 48, 65.
Fejes István 12, 61.
Finkey Ferencz 6.
Főiskolai gazdasági választmány 8, 18, 30.
    "   "   igazgató-tanács 7, 11, 22, 68, 70.
    "   "   tanári kar 7, 8, 11.
    "   "   theologiai tanári kar 22, 25.
Fráter Sándorné 30.
Gömöri esperes 49, 69.
Kérészy Barna 12.
Lelkészek 15, 16, 65.
Meczner Béla 12.
Mitrovics Gyula 12.
Mocsáry Lajos 12.
Nagy Pál 49.
Püspöki hivatal 9, 13, 21, 26, 27, 28, 31, 35,
    47, 55, 56, 62, 66.
Radácsi György 12.
Rác Lajos 3.
Szántói egyház 53.
Szinyei Endre 10.
Tóth Dániel 20.
Tornai egyház 57.
Ungi esperes 37, 50, 54.

Jegyzették: *Mitrovics Gyula*, a lelkész-avatás és főgondnoki beiktatás, továbbá az 1—23 és 65—72 pontokat.

Dr. Kovács Gábor, a 24—43 és a közigazgatási bírósági pontot.

Czinke István, a 44—64 pontokat.

A

TISZÁNINNENI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET

1894 OKTÓBER 10-ÉN

MISKOLCON TARTOTT RENDKIVÜLI KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

A tiszáninneni ev. ref. egyházkerület 1894 október 10-én
Miskolczon tartott rendkívüli közgyűlésének

JEGYZŐKÖNYVE.

A tiszáninneni ev. ref. egyházkerület 1894 október hó 10-én
Miskolcon rendkívüli gyűlést tartott *Kun Bertalan* püspök és
Comáromy László abauji egyházmegyei gondnok elnöksége mel-
lett, melyen

Jelen voltak:

Kopré Ferenc, Nagy Pál, Tóth Dániel, Vadászy Pál, Antalfy László,
Gyarmathy József, Szabó Endre esperesek; *Ragályi Géza* egyház-
megyei gondnok; *Gyarmathy Soma* f.-zempléni egyházi főjegyző
és *dr. Kovács Gábor*, mint jegyző.

Mint ezen rendkívüli közgyűlés egyedüli tárgya a közalap-
ból segélyt kérő folyamodványok vétettek tárgyalás alá:

I. Kértek az egyházak, és pedig:

1. Az abauji egyházmegyéből	12	egyház	3624	frtot.
2. Az alsóborsodi e.-megyéből	1	"	600	"
3. Az a.-zempléni e.-megyéből	17	"	8323	"
4. A felsőborsodi e.-megyéből	6	"	2078	"
5. A felsőzempléni e.-megyéből	7	"	2900	"
6. A gömöri egyházmegyéből	5	"	1750	"
7. A tornai egyházmegyéből	6	"	2000	"
8. Az ungi egyházmegyéből	3	"	858	"

Összesen . . . 57 egyház 22133 frtot.

II. Kértek a lelkészek, és pedig:

1. Az abauji egyházmegyéből	4 lelkész	570 frtot.
2. Az alsóborsodi e.-megyéből	—	—
3. Az a.-zempléni e.-megyéből	10	2520
4. A felsőborsodi e.-megyéből	4	690
5. A felsőzempléni e.-megyéből	12	2100
6. A gömöri egyházmegyéből	2	300
7. A tornai egyházmegyéből	3	550
8. Az ungi egyházmegyéből	6	750

Összesen . . . . . 41 lelkész 7480 frtra.

III. Ajánlottak az egyházmegyék által:

1. Az abauji egyházmegyéből	10 egyház	1400 frtra.
2. Az alsóborsodi e.-megyéből	1	600
3. Az a.-zempléni e.-megyéből	15	3500
4. A felsőborsodi e.-megyéből	6	1830
5. A felsőzempléni e.-megyéből	6	1750
6. A gömöri egyházmegyéből	5	1200
7. A tornai egyházmegyéből	6	1400
8. Az ungi egyházmegyéből	3	550

Összesen . . . . . 52 egyház 12230 frtra.

IV. Ajánlottak az egyházmegyék által:

1. Az abauji egyházmegyéből	4 lelkész	400 frtra.
2. Az alsóborsodi e.-megyéből	—	—
3. Az a.-zempléni e.-megyéből	10	1070
4. A felsőborsodi e.-megyéből	4	520
5. A felsőzempléni e.-megyéből	11	1500
6. A gömöri egyházmegyéből	2	300
7. A tornai egyházmegyéből	3	550
8. Az ungi egyházmegyéből	6	730

Összesen . . . . . 40 lelkész 5070 frtra.

A folyamodók kérvényei egyenkint tárgyalás alá vétetvén, azokra a következő határozatok hozattak:

I. Abauji egyházmegye.

1. *Sz.-I.-Baksa.* Temploma sürgős javítása céljából 100 frtra ajánltatik.

2. *Buzita*. Templom-építésből származott adóssága törlesztésére 100 frtra ajánltatik.
3. *Csány*. Minthogy költségvetését az egyházmegyére be nem terjesztette és okmányait az előjárósággal nem íratta alá, nem ajánlható.
4. *Csécs*. Iskolája építésére 200 frtra ajánltatik.
5. *Fony*. Torony-építés céljából segélyre nem ajánlható.
6. *Györke*. Mint idegen ajkú és vallású gyülekezet, 100 frtra ajánltatik.
7. *Felső-Lánc*. Templom-építésből származott adóssága törlesztésére 100 frtra ajánltatik.
8. *Fuló-Kércs*. Összeomlással fenyegető temploma kijavíthatása céljából 100 frtra ajánltatik.
9. *Nádasd*. Mivel a közalaphól már több ízben nyert segélyt és kimutatott adósságát a hívek is képesek kifizetni, jelenleg nem ajánltatik.
10. *Szala*. Egyházi építkezéseiből eredt adóssága törlesztése céljából 100 frtra ajánltatik.
11. *H.-Zsadány*. Rosz állapotban levő temploma javíthatása céljából 50 frtra ajánltatik.
12. *Vajkóc*. Nélkülözhetetlen lévén a földjeihez vezető út, annak vételére 100 frtra ajánltatik.

II. Alsóborsodi egyházmegye.

1. *Felső Ábrány*. Hatóságilag bezárt temploma helyreállítására, mint ezen egyházmegyéből egyedül e miatt kijelölt egyház, 600 frtra ajánltatik.

III. Alsózempléni egyházmegye.

1. *Agárd*. Templom-építésből eredt adósságai törlesztése céljából 100 frtra ajánltatik.
2. *Berzék*. Mint elkésve érkezett kérvényező, nem ajánlható.
3. *A.-Berecki*. Egyházi építkezésre 100 frtra ajánltatik.
4. *Bodrog-Keresztúr*. Romladozó temploma helyreállítására 100 frtra ajánltatik.
5. *Erdő-Horváti*. Iskolája építésére 100 frtra ajánltatik.
6. *Hernád-Németi*. Hatóságilag bezárt temploma helyett 29,000 frtba kerülő új templomot kellvén építeni, ajánltatik 700 frtra.
7. *Király-Helmec*. Épületei újításából eredt adóssága törlesztésére 100 frtra ajánltatik.

8. *Tisza-Ladány*. Építkezésből származott adósságai törlesztésére 100 frtra ajánltatik.

9. *Leányvár*. Templom-építésből eredt adósságai törlesztésére 200 frtra ajánltatik.

10. *Lelesz*. Régi és tetemes adósságai törleszthetésére 200 frtra ajánltatik.

11. *Luka*. Megrepedezett temploma helyreállítása céljából 100 frtra ajánltatik.

12. *Mád*. A filloxera-pusztítás által végképen elszegényedett egyház 150 frtra melegen ajánltatik.

13. *Tillya*. A filloxera miatt pusztulóban levő egyház temploma újjítására 200 frtra szívesen ajánltatik.

14. *Tolcsva*. Iskolai épülete használhatóvá tételére 200 frtra ajánltatik.

15. *Szomotor-Vécs*. Egyházi építkezéseiből fenlevő adósságai törleszthetésére 100 frtra ajánltatik.

16. *Vámos-Újfalu*. Adósságai fedezésére 50 frtra ajánltatik.

17. *Sóstófalva* kérvénye, mint elkésett, nem ajánlható.

IV. A felsőborsodi egyházmegye.

1. *F.-Barcika*. Tetemes adóssága törleszthetése céljából 200 frtra ajánltatik.

2. *Dövény* leányegyház. Temploma kijavítására 100 frtra ajánltatik.

3. *Hangács*. Temploma javítására 100 frtra ajánltatik.

4. *Sajó-Ivánka*. Iskolája használhatóvá tételére 200 frtra ajánltatik.

5. *Tapolcsány*. Egyházi építkezésből származott adósságai törlesztésére 150 frtra ajánltatik.

6. *Vadna*. Egyházi építkezésből származott adósságai törlesztésére 200 frtra ajánltatik.

V. A felsőzempléni egyházmegye.

1. *Csernahó*. Iskolai épületének átalakíthatása céljából 100 frtra ajánltatik.

2. *Gercsely*. Szegényebb folyamodókra való tekintetből, jelenleg nem ajánltatik.

3. *Hardicsa*. Villám által megrongált temploma helyrehozására 100 frt segélyre ajánltatik.

4. *Imreg*, leány-egyház. Temploma javításából származott adóssága törlesztésére 100 frtra ajánltatik.

5. *Ladmócz*. Az elavult lelkészlak ujítása céljából 150 frta ajánltatik.

6. *Magyar-Izsep*. Összes adóssága 300 frt, a melynek törlesztésére 300 frt segélyt kér, de szegényebb folyamodókra való tekintetből, jelenleg nem ajánltatik.

7. *Mihalyi*. Összeomlással fenyegető templomának helyreállítására 300 frt segélyre ajánltatik.

VI. Gömöri egyházmegye.

1. *Horka*. Lelkészlaka és iskolája építésére, mint igen szegény, csekély népességű egyház 200 frtra ajánltatik.

2. *A-királyi* leányegyház. Iskolaépítésre, mint buzgó és áldozatkész kis egyház 200 frtra ajánltatik.

3. *Martonfalva*. Lelkészlakának megújítására s adósság törlesztésére 150 frt segélyre ajánltatik.

4. *Sajó-Keszi*. A lelkészlak ujítására, mint igen nagy terhet viselő, lelkes egyházközség 150 frtra ajánltatik.

5. *Vigtelke*. Iskola építésre, melyre a hívők nagy áldozatot hoznak, 200 frtra ajánltatik.

VII. Tornai egyházmegye.

1. *Borzova* leányegyház, adóssága törlesztésére és temploma rendbchozására 100 frtra ajánltatik.

2. *Komjáti*. Egyházi építkezésére 300 frtra ajánltatik.

3. *Szölös-Ardó*. Adósságai törlesztésére 50 frtra ajánltatik.

4. *Lucska*. Iskola-építésére, mint esekély népességű, idegen elem közé ékelt egyház 200 frtra ajánltatik.

5. *Szádellő*. Az egyház segély nélkül képtelen levén magát feltartani, 200 frtra szívesen ajánltatik.

6. *Szilás*. Megrongált temploma helyreállítására 100 frt segélyre szívesen ajánltatik.

VIII. Ungi egyházmegye.

1. *Ártelek*. Adóssága törlesztésére 100 frtra ajánltatik.

2. *Palló* leányegyház, egyházi épületei jókarba helyezhető céljából 100 frtra ajánltatik.

3. *Vajkócz-Mátyócz*. Romlásnak indult templomuk helyreállítására 150 frt segélyre ajánltatik.

A lelkészek kérvényeire a következő határozatok hozattak :

I. Abauji egyházmegye.

1. *Sárkány Sámuel* sz.-i.-baksai lelkész felesége hosszas betegsége s halála következtében felmerült nagy költségre való tekintetből 100 frtra ajánltatik.

2. *Kiss József* hejzei lelkész régen tartó betegségére s ebből folyó kiadásaira tekintettel 50 frtra ajánltatik.

3. *Biró János* kovács-vágási lelkész szenvedett soknemű kárait való tekintetből 50 frtra ajánltatik.

4. *Szobonya István* györkei lelkész nejének hosszas betegeskedése miatt tett lényeges kiadásaira való tekintetből 50 frtra ajánltatik.

II. Alsó-Borsodi egyházmegye.

Folyamodó-lelkész nincsen.

III. Alsó-Zempléni egyházmegye.

1. *Fürjész Tamás* lukai lelkész, mint népes családdal bíró szegény egyházban lakó lelkész 50 frtra ajánltatik.

2. *Hubay József* b.-keresztúri lelkész szegényebb folyamodókra való tekintetből jelenleg nem ajánltatik.

3. *Kovács János* vámos-újfalusi lelkész-tanító, mint szegény sorsú, szorgalmas öreg lelkész 50 frtra ajánltatik.

4. *Kun Miklós* monoki lelkész más folyamodókra való tekintetből jelenleg nem ajánltatik.

5. *Nagy Károly* szomotor-vécsi lelkész, mint eladósodott s nagycsaládú lelkész 100 frtra ajánltatik.

6. *Rácz Ábrahám* csobaji lelkész, mint népes családú hajlott korú lelkész 100 frtra ajánltatik.

7. *Réthy Pál* golopi lelkész, mint csekély jövedelmű, népes családú, igen szegény lelkész 100 frtra melegen ajánltatik.

8. *Sallay Sándor* erdő-horvátii lelkész, mint az egyházmegye egyik legkisebb jövedelmű egyházának népes családú beteges lelkésze 100 frtra ajánltatik.

9. *Sohajda János* király-helmeci lelkész, mint csapásokkal és súlyos betegséggel látogatott lelkész 50 frtra ajánltatik.

10. *Szánthai István* berzéki lelkész csekély fizetésére való tekintetből 50 frtra ajánltatik.

IV Felsőborsodi egyházmegye.

1. *Barna Gyula* s.-ivánkai lelkész, szegényebb folyamodókra való tekintetből jelenleg nem ajánltatik.
2. *Demeter János* martonyii lelkész, népes családjára, szegénységére, gyakori betegeskedésére való tekintetből 80 frtra ajánltatik.
3. *Rozgonyi László* nekézseni lelkész, csekély fizetésére való tekintetből 100 frtra ajánltatik.
4. *Reho János* s.-kazai lelkész, minthogy a nyugalmazott lelkésznek évi 80 frtot kell szegényes fizetéséből kifizetnie, 80 frtra ajánltatik.

V. Felsőzempléni egyházmegye.

1. *Babarek Dániel* nagyráskai lelkész, számos tagból álló családjára s csekély fizetésére való tekintetből 100 forintra ajánltatik.
2. *Erdélyi Sándor* m.-jesztrebi lelkész, csekély fizetésére, népes családjára, fiainak neveltetési költségeire tekintettel, 50 frtra ajánltatik.
3. *Hutka József*, bánóczi lelkész szegényebb folyamodókra való tekintetből jelenleg nem ajánltatik.
4. *Kádár János* legényei lelkész, csekély fizetésére való tekintetből 50 frtra ajánltatik.
5. *Kozma Antal* gercselyi lelkész, szenvedett kárait, különösen világtalan fiának gyógyítási tetemes költségeire való tekintettel 100 frtra ajánltatik.
6. *Kálniczky János* mihalyii lelkész, csekély fizetésére és egyházmegyéje igazgatásában szerzett érdemeire való tekintetből 100 frtra ajánltatik.
7. *Molnár István* lasztóci lelkész csekély jövedelmére, agg korára és neje betegsége miatti nagy költségeire való tekintetből 50 frtra ajánltatik.
8. *Persenszky János* nagy-toronyai lelkész, 83 éves agg voltára, csekély jövedelmére való tekintetből 50 frtra ajánltatik.
9. *Soltész Gyula* kis-ráskai lelkész, a f. évben szenvedett nagy kárait, s betegeskedésére való tekintetből 100 frtra ajánltatik.
10. *Szeghő Béni* zempléni lelkész, többször nyervén már segílyt, más szegényebb folyamodókra való tekintetből jelenleg nem ajánltatik.
11. *Ujlaky János* lasztoméri lelkész, szegényebb folyamodókra való tekintetből jelenleg nem ajánltatik.

12. *Tóth Antal Ferenc* szalóki előkönyörgő tanító, a segélyezés szabályai értelmében — mint tanító — segélyre nem ajánlható.

VI. Gömöri egyházmegye.

1. *Czinyéri Barna* sajó-keszti lelkész, csekély jövedelmére, nagy családjára, gyermekei neveltetésére való tekintettel 100 frtra ajánltatik.

2. *Vujányi János* páskaházi lévita, csekély fizetésére való tekintetből 50 frtra ajánltatik.

VII. Tornai egyházmegye.

1. *Kaposi György* jablonczai lelkész, csekély fizetésére, a közügyek körül szerzett érdemeire való tekintetből 150 frtra ajánltatik.

2. *Ragályi Géza* szádellői lelkész népes családjára, csekély fizetésére s gyermekeinek neveltetésére való tekintetből 200 frtra ajánltatik.

3. *Péter József* szőlős-ardói lelkész, csekély fizetésére, népes családjára való tekintetből 100 frtra ajánltatik.

VIII. Ungi egyházmegye.

1. *Benedek János* f. reviscsei lelkész, nagy családjára s nejének folytonos betegeskedésére való tekintetből 50 forintra ajánltatik.

2. *Kiss László* bátfai lelkész, idei terményeinek teljes elpusztulása miatt 200 frtra ajánltatik.

3. *Pazar István* iskei lelkész, mint a közalaptól már 10 év óta folyton részesülő, jelenleg nem ajánltatik.

4. *Rásky Endre* vajkócz-mátyóczi lelkész, mint 89 éves, csekély fizetésű és segédet tartó szegény lelkész 100 frtra ajánltatik.

5. *id. Szakal István* n.-szeretvai lelkész, szegényebb folya-
modókra való tekintetből, jelenleg nem ajánltatik.

6. *Vágó István* gálocsi lelkész, mivel tőkesegélyben részesül, a szabályok értelmében nem ajánlható.

* * *

2. Az 1895. április 25-én Budapesten tartott egyetemes konvent jegyzőkönyvének 10 pontjában foglalt határozat értelmében, a magas kormány által államsegély gyanánt adott 100,000 frtból kiosztani rendelt 5000 frtra nézve egyházkerületünk segélyezésére a következő egyházakat ajánlja :

Abaujból *Kért* 150 frtra, A.-borsodból: *Ládházát* 150 frtra, A.-zemplénből *Mádot* 150 frtra, F.-borsodból *Szakácsit* 150 frtra, F.-zemplénből *Kolbását* 100 frtra, Gömörből *Horkát* 100 frtra, Ungból *Pallót* 100 frtra és Tornából *Szádellót* 100 frtra. Ha azonban ezen egyházak közül, mint a melyek a segélyezésre véghetetlenül reá vannak szorúlva, valamelyik az ajánlat szerinti segélyösszeget ezen 5000 frtból meg nem nyerhetné, az minden más forma mellőzésével elnöki uton segélyezésre a rendes közalapi többi folyamodványokkal együtt fel fog annak idején a segélyosztó bizottság elé terjesztetni.

3. Tőkés-segélyezésre felterjesztetni kéri a f.-borsodi egyházmegye a *f.-barczikai* egyházat 6000 forintra, a *szakácsii* egyházat 3000 frtra; megjegyezvén, hogy a f.-barczikai egyház a reá eső $1\frac{1}{2}\%$ fizetését elvállalja, ellenben a szakácsii egyház ezen $1\frac{1}{2}\%$ fizetésére képtelen.

Egyházkerületi közgyűlésünk a szabályosan kiállított kérvényíveket okmányainkkal együtt az egyetemes konvent közalapi bizottságához ajánlólag felterjesztetni határozza.

Jegyzette :

Dr. Kovács Gábor,
egyházkerületi világi főjegyző.